نوسال معرفت

یاتاقلی واغونلر

صحائف مطبوعاتمزده کاه سرعت قطاری ، کاه شرق زینت قطاری نامارله یاد ایدیلان وفقط عربه‌لرك سقفلری حذاسنده قرانسزجه « بین‌الامم ـ یاتاقلی واغون شرکتی » معناسنه بر عباره وآلتنده دخی بنه یاتاقلی عربه معناسنه اوله‌رق آلمانجه (شلاف واغن) وانکلیزجه (شیلی پینغ قار) کلمه‌لری محرر بولنان طولابی واغونلرك جمعه ایرتسی اثر عاجزانه‌مزده بو واغونلرك خارج وداخللرینی ارائه ایدن رسملرینی درج ایتمکله برابر ، بونلرله ایدیلان سیاحته دائر بعض ایضات اعطاسنی فائددن خالی کورمدك .

بو واغونلری اوروپاده بلجیقالی (ناکل ـ ماقر) نامنده بر ذات موقع تطبیقه قویه‌رق آلتی سنه‌دن بری ایشلتمکه باشلامشدر .

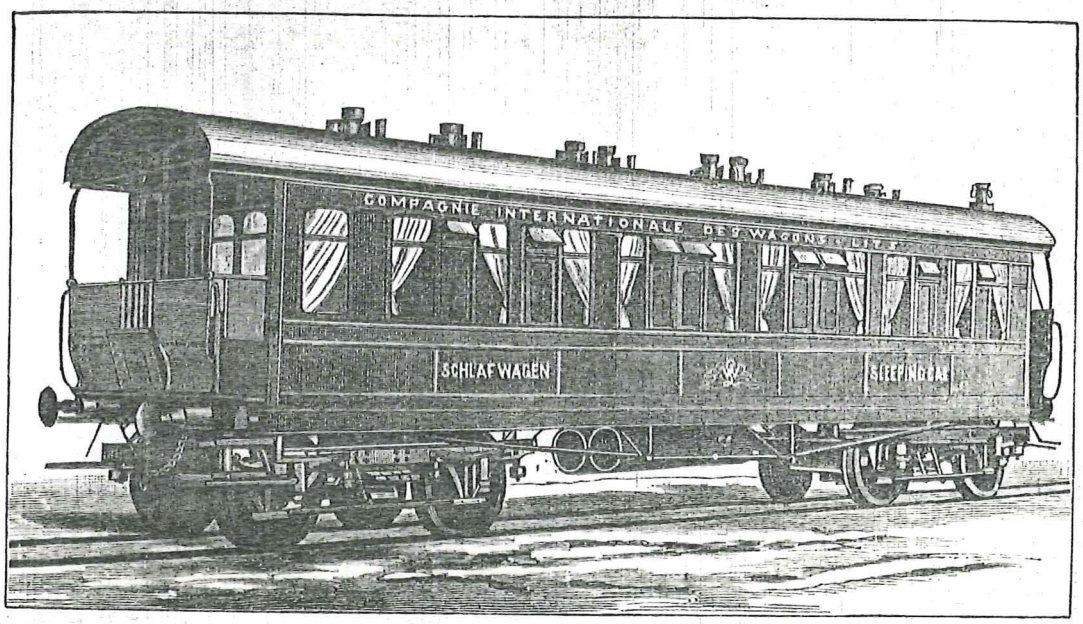

یتاق واغونی

وچارشنبه کونلری بعدالظهر ساعت درتده شهرمزه کله‌رك بازار ایرتسی وپنجشنبه کونلری بعدالظهر یدیده حرکت ایتدکلری تیمور یول غارینی زیارت ایدنلره معلومدر .

نوسال معرفت یالکز استانبول خلقنه واستانبول خلقندن سرکه‌جی استاسیونیله مناسبتی اولانلره منحصر اولمیوب ، ملکمزك جهات مختلفه‌سنده ـ ولو صاییله جق قدر قلیل اولسون ـ بعض راغبلری بولنه بیله‌جکی جهتله مصوّر غزته‌لری و دور عالمه متعلق نشریات مصوره‌یی مطالعه ایدنلره معلومدرکه (واغون لی) دیدیکمز یاتاقلی عربه‌لر بوندن اون سکز سنه اوّل ابتدا آمریقاده (نیویورق) ایله (سان فرانسسقو) آره‌سنده مدت سفری یدی کونده ختام بولان دمیر یولی ایچون احداث ایدلمشدر . شوراسی محققدرکه آمریقاده کرك اختراع صورتیله وکرك اصلاح طریقیله میدانه قونیلان آثار مدنیه ایله اوروپاده‌کی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 588.1

اختراعات وتجدّدات آره‌سنده‌کی فرق، برینك اصل دیگر. لرینك تقلید وَیا اوّلکینك مکمل ایکنجیسنك آکا نسبتله مودل حالنده بولنمسندن عبارتدر.

دمیر چوبوقارك اوزرنده برقاچ گونلر سیاحت ایتمکه مجبور اولانلر ایچون بوندن راحت، بوندن مکمل بر واسطه دها متصوّر دگلدر.

سیاحت ایدنلره مجهول اولمدیغی اوزره بارون هیرشك یادگار عنایتی اولان روم‌ایلی دمیر یولی ـ اسپانیانك عموم وَایتالیانك بعض یوللری مستثنا اولمق اوزره ـ اوروپاده موجود دمیر یوللرك اك فناسیدر. حال بویله ایکن بو واغونلرله او یولك اوزرنده بیله صارصلمقسزین راحت راحت گیدیلور؛ حتی او درجه‌ده که اثنای طعامده چیقور طباقلره قونمش اولان چوربدلر بیله دوکولمز.

بو واغونلرك دینگیل وَ تکرلك قسمنی تشکیل ایدن ماکینه‌لری مقصلردن فضله وَ عربه‌لرك عرضنه طوغری اوزادلمش غایت جسیم ایکیشر یایی حاوی اولدقلری گبی، رده حرکت اهتزازیه حکمنی دائما اجسام خفیفه‌ده زیاده وَاجسام ثقیله‌ده بالنسبه آز گوستره‌جکندن، یاتاقلی واغونلرك سائر عربه‌لردن آز صارصلمارینك سببی: اوّلا طوللرینك دیگر عربه‌لرك اوچ مثلی بولنمسیله برابر، ثقلجه‌ده اونسبتده آغر اولیشی، ثانیاً یایلرینك هم چفته، هم‌ده چپراست بروضعده بولنیشی، ثالثا ترکیبات انشائیه‌سنه پك زیاده اهتمام ایدلمش اولیشی‌در.

اصحاب مطالعه رفاقتمزه رغبت گوسترلرسه کندیلریله برابر واغونلردن بر ایکیسنك ایچنی گزه بیلیرز.

عربه‌نك ایکی باشنده ایکیشر باصامقدن عبارت اولان مردیونلردن چیقلنجه یا صاغمزه وَیا صولمزه بر قاپو تصادف ایده‌جکندن، عربه‌یه بورادن داخل اولورز. بو قاپو عربه‌نك طیش قاپوسی حکمنده اوله‌رق اصل مدخل ایله بونك بیننده بر متره مربعنده بر آرالق واردر. بو ایچ قاپویه آچنجه قرق بش آدیم طولنده وَ بر متره عرضنده (قوریدور)ه یعنی طولانی کچیده گیریلیرکه بر طرفنده صره ایله اکلیاری ثابت وَاکسزلری بوقاری‌یه رفع اولنور کسمه بلاور کچیرلمش یگرمی ایکی پنجره وَدیگر طرفنده ایسه بولجیاره مخصوص (قومپارتمان) لر، یعنی حجره‌لر موجوددر. بو حجره‌لر یا رسمنده گورلدیگی اوزره برطرفلی، یعنی تك یاتاقلی‌در یاخود قارشیلقلی ایکی قناپه‌نی وَ تعبیر دیگرله ایکی یاتاغی حاویدر.

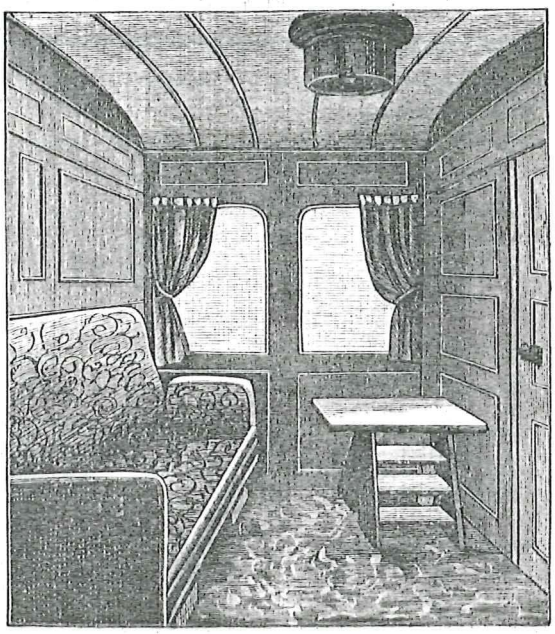

تك یاتاقلی حجره

تك یاتاقلی اولان حجره‌لر اورته‌لردن برتخته دیوار ایله ایکی یه تفریق اولنمش چفت قناپه‌لی برحجره دیمکدر. اکثریا زوج وزجه‌دن عبارت اولان یولجیلر بو ایکی‌یه بولنمش اولان حجره‌لره اقامه اولنورلرکه آره‌یرده‌که تخته‌پرده‌نك وسطنده‌کی قاپو آچیله‌رق صرتنه طایانجه حجرتین آره‌سنده بر فرجهٔ اختلاط پیدا اولور.

رسمده گوریلان قناپه ایکی کشینك مربع نشین اوله‌بیلسنه کافی طول وعرضده اوله‌رق گوندوزلری بوحالده بولنور. بوقناپه‌لر ایکی باشلرندن دونر ویده‌لرله معاق بولندقلرندن، اوستی چوریلنجه آلت جهتی، یموشاق قیل املاسیله یاپلمش بر یاتاق اوله‌رق ظاهر اولدیغی گبی قناپه‌نك رسمده گورلدیگی اوزره آتکا ایچون دیوار طرفنده یاصدیقاق ایدن قسمی دخی آلت طرفندن قالدیریله‌رق حجره‌نك طاوانندکی خاقه‌لردن کچیرلمش وَاوزری قرمزی قطیفه ایله ستر ایدلمش آلتی‌بدی سانتیمتره قطرنده پالامارلرله بری قاپو دیگری پنجره جهتنده بولنان

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26588,2

چنکالاره قوی پنج خلقه‌لرله آصیله‌رق بر ایکنجی یاناقده بوصورتله تشکل ایدر .

اگر واغونلرده سیاحت ایدنلر کثرتلی دگلسه او حالده بواوسط طبقه‌یی تشکیله احتیاج قالماز. یولجی فرح فرح یاتیر.

دیگری ایسه قارشی قارشی‌یه ایکی قنابه‌لی حجره‌لردرکه بونلرك آره‌لرنده برگونه حجاب حاجز بولنمدیغندن، ایکی رفیق سیاحت قارشی قارشی‌یه یاتیر . اگر یولجی چوق اولورسه او حالده اوزرلرینه برر یاتاق تعلیق اولنه‌رق ایکیشرلیلر دردر وتکلیلر ایکیشر کشی‌یه تخصیص ایدیلیر .

بواوطه‌لرده برر طرفی پنجره‌لره مربوط، آلتمش سانتیمتره طولنده وه ٤ سانتیمتره عرضنده برر ماصه، پنجره‌لرله قاپولرك اوزرنده بویدن بویه چانطه واشیا وضعنه مخصوص برری اوزرینه مشبك ایکیشر راف والبسه وشابقه آصمغه مخصوص اکری چیویلر، باستون وشمسیه اوزادلمق ایچون اسکی زمان چبوقلری گبی چنکالار بولنور .

پنجره‌لر علی العموم یوقاری‌یه رفع اولنه‌جق صورتده یاپلمش وقالدیریلمجه آشاغی‌یه دوشمه‌مسیچون کندی کندینه فیرلار یاپلی منداللری حاوی بولنمشدر .

واغونك حرکتندن طولایی زانغیرتی حاصل ایدوبده یولجی‌یی بی‌حضور ایتمامسی وبرده صغوغك نفوذ ایده‌مه‌مسی ایچون بوسورمه جاملرك چرچوه‌لری ایکی طرفلی لاسدیقلر آره‌سنه آلنمشدر .

قنابه‌لر، صاری ابیکله قهوه رنگی ویا بیاض ابیکله نفطی یوکدن منسوج غایت قوی قماشلردن، طاوانارك مکلف یولده تزیین اولنمش سرایلرك نقوشنه غبطه رسان اوله‌جق صورتده قابارتمه (قارطون پیئر) آلچی ممزوجی کاغددن ترکیب اولنمشدر .

کچید مقامنده قوللانیلان طولانی صفه‌ده هرثابت پنجره‌نك اوکنده برتختـه لوحه واردرکه بونی افقی بر وضعه گتیرنجه گوزل براسکمله اولور . واوزرینه اوتوریله‌رق آچیلان پنجره‌دن طیشاریسی سیر ایدیلیر. یولجی بواسکمله‌نك اوزرندن قالقار قالقماز، اوده کندی کندینه اسکی وضعنی آلیر؛ چونکه قوی بر یای کندیسنی جر ایدر .

هرحجره‌ده فوق العاده مکلف صورتده تجاید اولنمش برر آلبوم واردرکه سرکه‌جی غاریدن بنان بر یولجی ، پارسه مواصلتنه قدر بو آلبومك تماشاسیله مشغول اولسه ینه حاوی اولدیغی نمونهٔ بدایعه وهرنوع صنایعه مخصوص اولان مغازه‌لرك درلو درلو نقوش ایله آراسته اولمش اعلانلریك نظر ربای افکار اولان اسلوب لطیفنه باقمغله طویه‌ماز .

* * *

بو واغوندن چیقه‌لمده برازده قرائتخانه ایله طعام صالونی حاوی اولان او بر واغونه گیردلم ! فقط چیقمازدن اوّل حاجات ضروریهٔ شرك مهم بر لازمه‌سی اولان وبری نسایه، دیگری رجاله مخصوص بولنان آبدسخانه‌یه‌ده گیردلم . بوراسی ایکی متره طولنده وبربچق متره عرضنده بر محلدرکه بری صیجاق دیگری صغوق صو آقیدیر ایکی موصلق ایله ایچی چینی قاپلی واورته‌سی ماء مستعملی دفعه مخصوص قپاقلی بر دلیکی حاوی ثابت بر لیکن ویان طرفنده بر آینه وآنك مقابلنده ایکی باشنده برر صاری چیوی ایله ربط ایدلمش افقی وضعده بر دگنگه ایکی اوجی بر برینه دیکلمش ایکی قارش اکنده اوزون بر پیشکیر کچیرلمشدرکه بو پیشکیرك بو صورتله اودگنگك اوزرندن انفکاکی قابل اوله‌میه‌جق بر حاله قونلمسی، احتمال که الك خسیس برشیئی دخی ارتکاب ایله مجبول اولان بعض کدا مشربانك تعرّضاتندن قورتارمق ویاخود بعض خدمات سفلیه‌ده بولندیروبده تلویثنه میدان ویرمه‌مك ایچوندر . حاصلی ، انی ، یوزینی بیقه‌یان برآدم ، بو پیشکیرك هنوز ال ویا یوز دگمه‌مش بر طرفنی بولور قوریلانور . چونکه آچیله‌جق اولسه اوچ متره بر طول پیدا ایده‌جك قدر اوزوندر. باخصوص هرصباح ویولجی کثرتلی ایسه گونده ایکی، اوچ دفعه واغون مأمورلری طرفندن چیقاریلوب یرینه بر تمیزی آصیلور .

ثانیا صابون ، فورچه ، طراق ودیشلرینی تمیزلینلرك تمضمض ایده بیله‌جك مقدار صویی راحت آلابیله‌لری ایچون بر صراحی ایله تمیز بر قدح موجوددر . بو حجره‌نك بر کوشه‌سنده دفع حاجته مخصوص بر صندالیٔ ثابت وضع اولنمشدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.5883

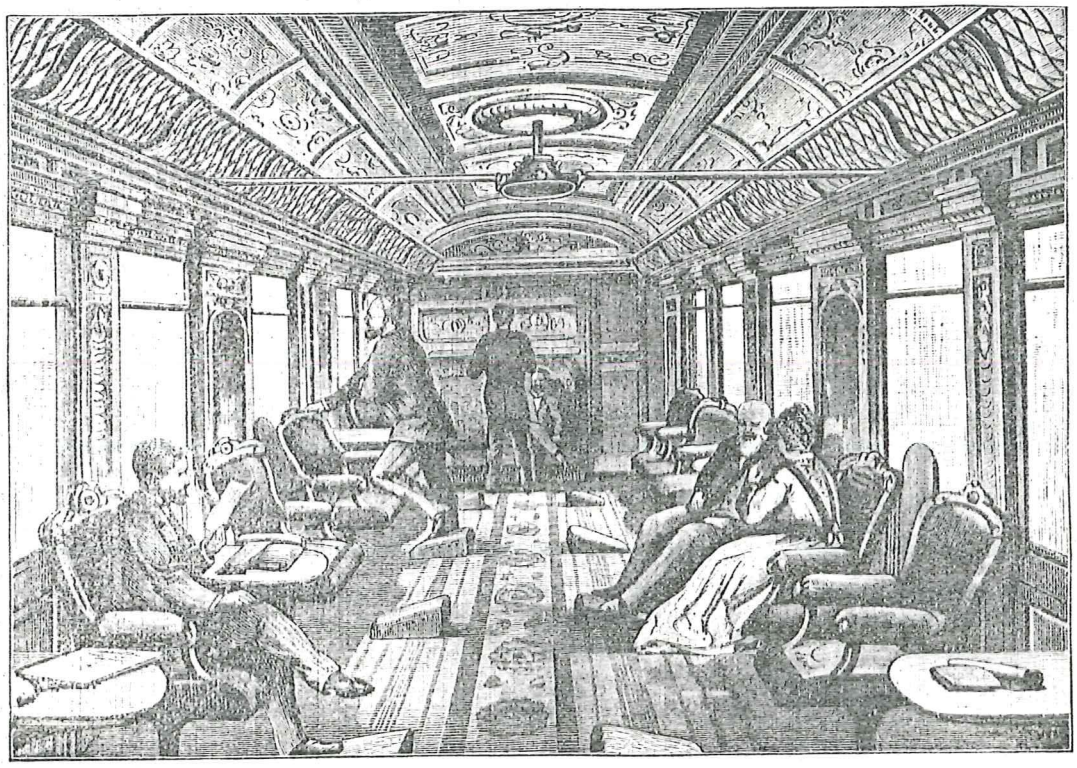

تنزه وقرائت صالونی

بو واغونده گورمدیکمز برشی وار ایسه اوده آدستخانه قاپوسنك یاننده‌کی صوبه‌درکه بوریسی بوقاری‌یه چیقارلدقدن صکره بر دوه بوینی ایله تکرار آشاغی‌یه بوکولەرك، کچیدك پنجره‌لری آلتندن اوزادیلوب اوبر باشندن سقفه چیقارلمشدر. بو طریقله قوجه واغونی قیشین ایستنلدیکی درجه‌ده تسخین ممکن اولور. بوندن ماعدا اوطه‌لرك ایچندن برده ایستیم بوروسی کچیرلمشدرکه صوبه کیجه‌لری سونمش اولسه بیله لوقوموتیف فعّال بولندقجه بو بوریارده بخار اکسیك اولمیه‌جغندن، اوطه‌لر دائما مطلوب اولان حرارتی حائز بولنور.

***

ایشته قرائت صالونه‌ده کیردك. گوریورسکزکه صاغ طرفده قیر صقالی برموسیو ایله برده مادام اوتوریور. مادامك بوزی بزدن طرفه اولدیغی جهتله مالك ملاحت اولوب اولمدیغنی بیله‌میز. فقط اندامنده‌کی نزاکته باقیلورسه طراوت جوانی‌یی حائز اواق لازم گلیر. حتی احتیارك زوجه‌سی دگل کریمه‌سیدر؛ دیمك اصابت ایتمش اولورز. چونکه هرایکیسنك‌ده اوضاعنده برطور خالصت گورلدیگندن، قزی پدرینه مشهوداتنه متعلق بعض شیلرسویلیور. پدری‌ده برممنونیت قلبیه ایله دیکلیور. صول جهتده پنجره‌دن طیشاری باقان موسیو، غالبا سیغاره ایچه‌مدیگی ایچون اولمالی‌که پك حدید برچهره اظهار ایلیور. اگر ظنمز طوغری ایسه حدته هیچده لزوم یوقدر. چونکه قرائت صالونی عادتا قازینو حکمنده اولدیغندن، اوراده قادین‌ده بولنسه سیغاره ایچیلیر. حتی برقادیندن مراسم نزاکتدن معدود اولان رخصت استحصالنه بیله مجبوریت یوقدر. بنه اوصره‌ده کتاب اوقویان موسیونك وضعنه باقیلیرسه کندیسی پك جدّی برآدمه بکزه‌یور. احتمالکه جدی گورنمك ایستیور. کیم بیلیر النده‌کی کتابك سطرلرینی می صاییور، بوقسه ذهناً یوزینی اختیاره چویرمش اولان قادینی می مطالعه ایدییور.

مقابلزده بری آیاقده وَ آرقه‌سی نزدن طرفه، دیگری قناپه‌یه اوتورمش ایکی آدم دها گوریورز. بو اوتوران بر بولجیدر. آیاقده طوران‌ده یولجینك اصغارلمش اولدیغی قهوه وَیا برقدح قونیاغی گتورمش اولان خدمتکاردر.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.5884

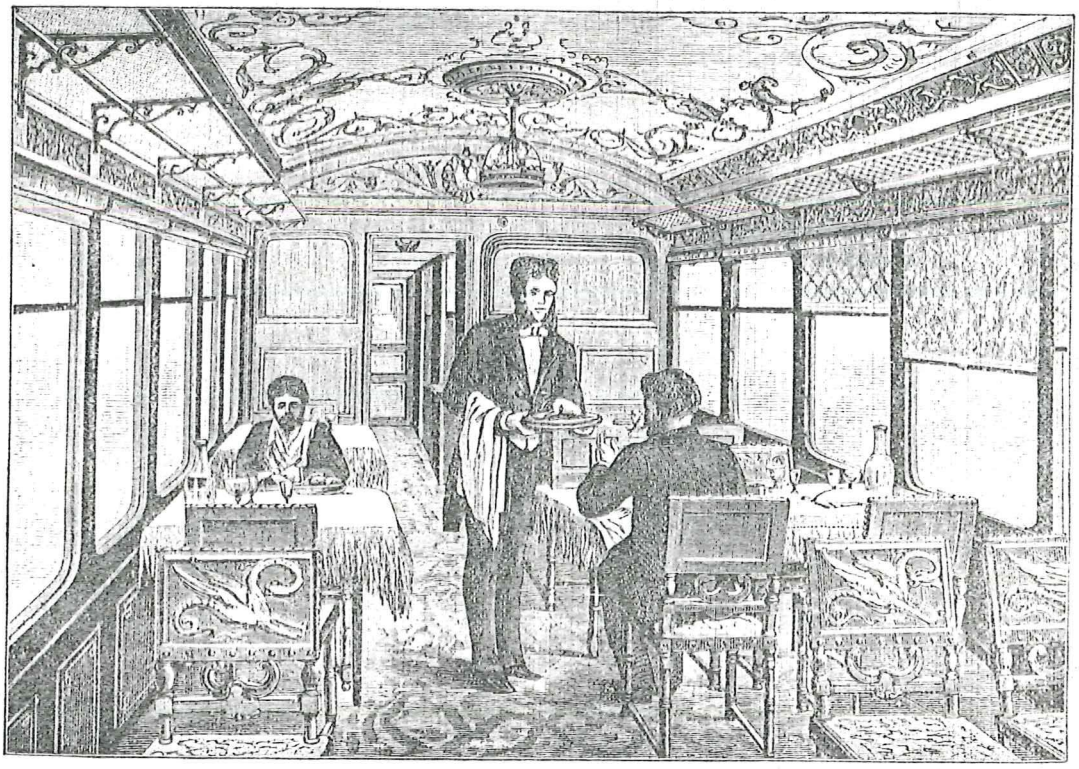

یمك صالونی

بونی اصل کشف ایتمش اولدیغمزی اوکرنمك ایسترسه کز دقت ایتمکزی اخطار ایله دیرزکه : برکره حریفك آیاقده کی وضعنه باقنك، برده صالونك وسطنده کی خطی کوز اوکنه آلك! بو بر یول کچه سیدرکه تمام برمتره عرضنده در . ایشته سزه طوغری بر مقیاس . شمدی حریفك باجاقلری برمتره یه یقین بر آچیقاق حاصل ایتمش اولدیغنه سزده یقین کسب ایتدیکز یا . بونك سببی ایسه النده مشروباتدن برشی بولنان اوقانطه اوشاقاری صاللانو بده مایی دوکمه مك ایچون آیاقده طورمغه مجبور اولدقاری زمان بویله بر وضع آلیرلرکه بو وضع، کندیلرینه موازنتی غائب ایتدیرمدیکندن، اللرندکی شیٔ بولجیه سهولتله ویرمکه یاردم ایدر . برده قازینو خدمه سی آیاقلرینه اوکچه سز برر ترلك کیه رك خطوه آتمغه بدل، آیاقلری اوزرنده قایه رق خدمت ایدرلر .

طوانده واغونك عرضنه اوزادلمش اولان دکنك برناز بوریسیدرکه اورته یرندکی (سیفس) معمولاتندن اولان ثابت لانبه یاقیانجه آلتمش اسپرماجت مومندن متحصل بر ضیا قوتیله صالونی تنویر ایدر .

* *

واغون لیلرده کی طعام هم پك تازه، هم ده پك نفیس ولذیذ پیشور لمشدر . آشجیلار عموماً فرانسزدر . فرانسز اصول طبخی ایسه عالم مدنیتك هرطرفنده بحق برشهرت آلمشدر .

اویله طعامنده درت درلو، اقشام طعامنده بش درلو یمك ویریلیر . اویله طعامی درت ، اقشام طعامی بش فرانقدر . مشروبات بوحسابه داخل دکلدر . پیش اشتها کزه عرض اولنان کومش لنکرك ایچندن، ایستنور ایسه ایکی کشینك بیه بیله جکی مقدار طعام آلنه بیلیر . هیچ کیمسه نك اعتراضه حقی اولماز . کیمسه ده بو آدم نه قدر چوق آلییور دیه دوشنمز . یارم شیشه (مه دوق) یاخود (بورغوین) وَیا (سن ژولین) ۳ فرانقه در . کذا یاریم شیشه بیرا دخی بو فیاته در . شراب نه ایسه نه اما یارم شیشه آرپه صوینه ۱۳ بچق غروش ویرمکی، حتی مایه سی آرپه صوییله ترکب ایتمش بر المان بیله تجویز ایتمز . اوکله طعامنده بر سبزه چوربه سی ، بر اوملت (یعنی قایغانه) بر قوتات بر ژیغو، یعنی بود کبابی بر بالق

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E.588.5

(بالق یوق ایسه پیلیج کبابی) پینیر وموسمه مخصوص میوه . آقشام طعامنده دخی بو انواعه مثلا حمیر ایشی گبی برطعام، برطاتلی دها علاوه اولنور وَ یالکز قایغانه حذف اولنه‌رق آنك مقابلنده سبزدلی وَ پاتاته‌لی بشقه بر یمك ویریلور .

یمك صالونینك برطرفنده‌کی ماصه‌لر دردر وَ برطرفنده کیلر ایکیشر کشیلکدر که سکز سفره‌یه ۲٤ یولجی اوتورر .

* * *

شو استطراده لزوم گوریورم که معده خسته‌لقلرینه مداواتده اختصاصی اولان نه قدر اطبا ایله گورشدمسه بکا برنجی توصیه‌لری « اثنای طعامده هیچ برشی دوشنمیك ، باخصوص تفکراتده بولنورسه‌کز بیله اعصابکزی اخلال ایده‌جك صورتده جدّی وَیا موجب تأثر وحدت حالاته دائر اولمسون » سوزلرندن عبارت ایدی . حتی صورت مخصوصه‌ده (اشتوتغارتده) کندیمی معاینه ایتدیردیگم برمعده طبیبی دخی بو توصیه‌ده بولنجه آرتق صبرم توکنه‌رك : « دوقتور افندی ! سزك بو وصایاکزه تمامیله اتباع ایچون انسان اوّلا بینی چیقاروب یمه‌لیدر . هیچ انسان تفکراتدن نصل تجرّد ایده‌بیلور ! مادامکه بر بینم وار دوشنورم . مادام که مادی ومعنوی بر چوق حالاته هدف اولمق شامندندر . البته متأثر اولورم » دیمش ایدم . دوقتور ده جواباً « شبهه یوق ! فقط ممکن اولدیغی قدر خاطریکزی خوش طوتك . مثلا فنا شیلر دوشونه‌جککزه ایی شیلر دوشنك . ازجمله خولیا قورك . خولیا پك واسع ، پك لطیفدر . بونکله بین یوروملاز. معده‌ده کندی وظیفه‌سنی راحتجه ایفا ایدر » دیمش ایدی . بناءً علیه خولیایه دخی محتاج اولمسزین طعام ایتمك ایسترسه‌کز مطلقا واغون لیلرك رستورانه گیرمه‌لیدر . هرلحظه‌ده منظره‌نك تبدّلیله انسانه بخش ایتدیکی حالت صفا حقیقةً حیات افزادر .

ثانیه‌ده ۱۵ ، دقیقه‌ده ۹۰۰ متره قطع ایدن واجانبنی باور جامادن عبارت بولنان بر کاشانهٔ سیار اوزرنده یمیس ویسارده دائما تجدد ایدن منظره انسانی تماشاسنه بیله قاندیرمازکه ذهنی موجب آلام اوله‌جق برطاقم تفکراته وقف ایتمکه میدان ویرسون، دیمك ایسترمکه بر یاندن منظره‌نك، دیگر طرفدن هوانك تجدّدی انسانه هم گوزل یمك یدیریور، هم ده یدیکی شیٔ گوزل هضم ایتدیریور .

* * *

بیلدیکمز یولده‌کی واغونارله سیاحت قدرده جان صیقه‌جق برشی متصوّر دگلدر . برکرّه انسان ایکی متره طول، بر بچق متره عرضنده بر قوطینك ایچنه آتی وَیا سکز کشی اوله‌رق حبس ایدیلیر . وَبو حبس‌ده مثلا یکرمی درت ، وَیا قرق سکز ساعت امتداد ایدرسه آرتق انسانه عارض اوله‌جق خفقان ممتاج بیان دگلدر . ایشته فرانسه ایله بلجیقانك واغونلری الیوم بو طرزده‌در . آلمانیاده ، اسویچره‌ده، نمارستانده ، حتی بلغارستانله صربستانده‌کی واغونلر، الیوم هپ واغون لی طرزنده یاپلمش اولدیغندن انسان (یتاقله طعام استثنا ایدیلنجه) سائر خصوصاتده واغون لیلر قدر راحت ایدر . هیچ اولمازسه گزینور، هیچ اولمازسه دفع حاجته امکان بولور .

واغون لیلرده یاتمق دخی راحتدر . برکرّه واغونلر بر بوز طبقه‌سی اوزرنده قایارگبی گورولدیسز، صارصندیسز جر اولندقلرندن انسان ، یاتاغی ایچنده پك راحت یاتار . نه طولنه، نه‌ده عرضنه صاللانور . الك بیوك راحتسزلگی فنا یاپلمش یوللرده خفیفجه تترمکدن عبارتدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.6

آبا ایله افتخار ایدن طواشیلر گبی ـ صره‌سی گلدکجه مدنیت عربیه‌نك یاد تأثرندن بشقه بر معرفت ابرازینه موفق اولیه‌مامش وَ بوندن طولایی‌درکه مدنیت حاضره‌ده اوروپالیلرله آرمزده همان اوچ درت عصرلق برمسافه قالمشدر بوطوتمله آره‌مزده‌کی بعد گتدکجه بعد مجرّد مرتبه‌لرنده تطاول ایده‌جك وَهیچ بر وقت قصرینه امکان حاصل اولمیه‌جقدر .

دمیر یول غارلری

مدنیت حاضره زمانمزده‌کی طرز ترقی‌یی احرازه باشلادیغی وقتدن بری احتیاجات عمومیه نامنه وجوده گتیریلان مؤسساتك کافه‌سنده ، بر آرشین مربعنده بر دیوارك انشاسیچون طاشنه، طوغله‌سنه، خرجنه ، عاملنه صرف ایدیلان آقچه هر قاچه بالغ اولور ایسه تزیناتی اغورنده اختیار ایدیلان مصرف آنك اوچ درت مثلنه وَبعض انشاأت تزیینیه‌ده اون اون بش قاتنه رسیده اولیور.

اوروپاده معموریت مملکتی حصوله گتیرن انشأت نافعه‌یه نه درجه‌لرده اعتنا اولنمقده ایسه، انشاأت تزیینیه‌یه آنك مربعی نسبتنده فداکارلقلر، همتلر گوسترلمکده‌در . مثلا صوقاقارك وسعتی، نظافتی بوگون لوازم مدنیه‌دن اولدیغی جهتله بر شهر اداره‌سی طرفندن بر صوقاغك حال حاضرینی عرضاً درت متره دها توسیعه قرار ویریلنجه بهر مربع ذراعیچون اختیار اولنان فداکارلق قالدیرمنه آلتون دوشه‌مگه کفایت ایده‌جك مرتبه‌لره وارمقده‌در .

کیجه‌لری روز روشنه تحویل ایله خلقك معاملاتنی تسهیله وساطتندن طولایی احتیاجات مدنیه‌نك الك مبرملری صره‌سنه کچمش اولان تنویر ازقه‌یی اسباب سفاهتدن عد ایده‌میز . شوقدر وارکه مقصد ازقه‌نك تنویری اولدیغی حالده برکرّه اولازمه‌یی حصوله گتیرمك قرار پذیر اولدقدن صکره درت جهتنه برر جام کچیرلمش عادی وَفقط صاغلام بر فنارك تنویر ایشنه کفایت ایده‌جکی مسلمدر . حال بوکه هرشیده التزام لطافتی بدایع پرورلك ایجابلرندن بیلانلر تلذّذات نظریه‌لرینه حاجات ضروریه‌دن زیاده اهمیت ویردکلرندن، بورالرجه امثالنه سرایارده تصادف ایدلمسی پکده محتمل اولمیان درلو درلو مصنع ستونلره، درلو درلو مزین فانوسلر تعلیق ایتمشلر . سوقاقلری، بیاغی اغاچلری اوچر بشر نور طوپی اچمش برر باغچهٔ شبانه حالنه افراغ ایتمشلر . غروبله برابر کومسارینه قاپانان طاوقلردن پکده فرقلری اولمیان بزم گبی شرقیونی بو یولده‌کی وسائط تنویریه بیاغی

سقراط
قبل المیلاد ۳۹۹ـ۴۶۸

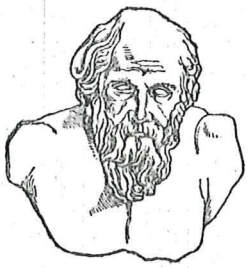

دیوژن (اشهر کلبیون)
قبل المیلاد ۳۲۳ـ۴۱۳

ازوپ (قصه‌نویس مشهور)
قبل المیلاد ۵۰۰

فلاطون
قبل المیلاد ۳۴۷ـ۴۲۹

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.5887

بروله حزن آلوده مستغرق اتمكله برابر، بر سبيله گوندوزين يوواسندن ارلمش شيپرلر كبى چشم آزار ايليور .

ادبيانه . شعره . موسيقى يه اهماكى اولان اقوام ، تياترولرك وجودينى لوازم معارفك اهمارندن عد ايلدكلرى جهتله ايكى اوچ بيك كشى يى فرح وفخور استيعابه كفايت ايده جك درجه لرده برر محل تخصيص وَبو محللرى عقللره وله ويره جك مرتبه لرده تزيين ايتمشلر . باقلسه مقصد بر اوپونى معرض تماشاده سير ايتمك وَيا بر گفته يى موسيقه دن ايشتمك اولديغنه گوره درت ديوار ايله بر سقفدن عبارت بر بنا وَ آياقده طورمامق ايچون هر كسه برر اوطوره جق يرِ وَاجرا اوله جق لعبه مخصوص بر محل بو ايشه مع زيادة كفايت ايلر . نه چاره كه انسان تلذذات روحانيه سنه خدمت ايتمكه طبعاً مهملك اولديغندن، برلازمهٔ مدنيت وجوده گتيريلجه طبيعتيله تزيناتنه دخى اعتنا اولنيور . نته كيم اساساً حرّ وبردن تحفظ ايچون ايجاد ايديلان البسه دائرهٔ مدنيت ايچنده احتياجات ضروريه دن زياده لوازم تزيندن معدود اولمشدر .

بوگون ويانه ده اولر گوريلورکه ديوارلرينك خارجنده كى صيوه لره صوم يالديز طلا ايدلمش ، وَبو زمين مذهب اوزرينه مملكتك اك بنام رساملرى طرفندن نقوش گونا گون رسم ايدلمشدر . طاملر گوريلورکه كرميده وَيا قورشونه بدل (غالوانيق) الواح نحاسيه فرش ايدلمش، حوليلر گوريلورکه طاوله زارى قطعه سنده رنكلا رنك مكعب طاشلرله دنيانك اك مشهور رساملرينك ، اليوم مالك اولان موزه لره سرمايهٔ مباهات اولمش لوحه لرينك عينى نقش ايدلمشدر . هيچ كيمسه تصوّر اولنمازکه ياغمورى ايچرى كچيرمه مكه كرميد كافى ايكن طامه يالديزلى باقر لوحه لر فرش ايدلمسنى اسباب سفاهتدن وَيا چامورلى قوندره لرله گيريله جك برحولى يه مثلا ميكه لانژك ، وَيا رانبراندك برلوحه سى نقايد ونقش اولنمسنى دلائل جنتدن عد ايلمسون . چونكه صنايع بديعه نك انبساطنى بودرلو تزيناته اعتنالر حاصل ايديور . چونكه اسباب سعادتى بدايع ومعارفده كى كمال تأمين ايليور . چونكه ثروتك اهميتى آنى حفظ ايتمكده دگل صنوف مختلفه آره سنه سرپه تلكده اولديغى بو يولده كى مصروفات مرتبهٔ بداهته گتوريور .

مثلا پارس بيوك اوپراسى كبى بر بنا عالم مدنيتك هيچ بر يرنده مشهود دگلدر . بو بنانك يالكز ميدانه ناظر اولان جبهه سنه ٦ ميليون وَنردبانه ٣ ميليون فرانق صرف ايدلمشدر . خاطرلره بوقدر پاره بر بنانك يالكز نردبانيله جبهه سنه حتى آلتون لوحه لر ميخلانسه صرف ايديله مزكبى بر فكر كله بياور ايسه ده بركره بنانك هيئات عموميه سيله شو ايكى پارچه سى آيرى آيرى نظر تدقيقه آلنور وَ بر فكر بدايع بينانه ايله تماشا ايديلورسه اوزمان گوريلورکه هر

فرانسه قرالچه سى
آن دوتريش
١٦٠٢_١٦٦٦

آوستريا ايمپراطوريچه سى
ماريا تره زا
١٧١٧_١٧٨٠

Catharina II.
روسيه ايمپراطوريچه سى ايكنجى
يا خود بيوك قاترينا
١٧٦٣ _ ١٧٩٦

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.8

پنجره‌سنك آره‌سنه قونلمش اولان اوستادان موسیقیدن برینك قسم عالیای هیکلی، صاحب هیکلك مدت عمرنده نائل اولمسنی کندیسنجه الك سیوك سبب بختیاری عد ایلیه‌جکی مقدار آلتون مقابلنده برصاحب صنعته نقر ایتدیرلمشدر. یالکز (اوته‌رب) ایله (پسی‌شه) نامنده‌کی ایکی موسیقی پریسنك هیکلارینه یوزر بیك فرانق ویرلدیکی مقیددر.

بر بنانك خارجنه بوقدر مصرفه نه‌لزوم واردر؟ دینه‌جك اولورسه اوحالده بر اوپرا تیاتروسنه، برموسیقه آقاده‌میسنه، حاصلی صنایع بدیعه‌یه وَیا حاسّهٔ رؤیت وسامعه‌یه‌ده نه‌لزوم واردر دیمك اقتضا ایدر. درت بچق درهم وزننده‌کی برطاش پارچه‌سنه بش یوز بیك فرانق ویرمك چوق کورلیورده برهیکلتراشك قوهٔ خیالیه‌سیله طبیعته بیله رشك آور اوله‌جق برتناسب وحلاوتده تصویر وتشکیل ایلدیکی زادهٔ معرفته ویریلان بدل، تعبیر آخرله اوقوهٔ معرفتك مکافاتی نه‌دن استکثار ایدیلیور؟

بوگونکی گونده وجود مدنیت برمملکتك معموریتی دیمك اولان انشاآت عمومیه‌سنده وَاو معموریتك روحی ایسه آثار بدیعه‌سی دیمك اولان تزییناتنده تجلّی ایتمکده‌در.

بر بخارالی، امیرك کاشانهٔ امارتنی دنیاده ممکن اوله‌بیله‌جك مهارت معماریه وَصنایع بدیعه‌نك درجهٔ غایه‌سنده عد ایلدیکی حالده، بخارایه سیاحت ایدن برعثمانلینك نظر تماشاسی اوکاشانه‌یه تعلق ایدر ایتمز مثلا فاتح جامعی اطرافنده‌کی مدرسه‌لر قدرده فن معماریجه صنعتی وَهله انشا آتیجه رصانتی وَبا خصوص حسن طبیعته دلالت ایده‌جك هیچ برلطافتی اولمدیغنی کوردرك بیچاره‌لرك یدی سکز یوز سنه‌دن بری هیچ برصورتله حیات ترقی ابراز ایده‌مدکلرینی وَموجودپسندلکی مرده پرورلك درکه سنه قدر ایندیردکلرینی کوروبده کریه‌بار تأثر اولمامسی قابل اولماز. بناءً علیه او عثمانلی بر بخارالی‌یه مثلا استانبولده یوز آرشون ارتفاعنده برجامع شریف، وَیا قرق بیك ذراع چوره‌سنده برسرای لطیف بولندیغنی ومثلا براوطه‌سنك سقف ودیوارینی تزین ایچون صرف ایدیلان آقچه کاشانهٔ امیریی اساسندن یعقوب پاپه‌جق مقدار آقچه‌نك برقاچ قات فوقنده اولدیغنی سویلیه‌جك اولسه، اوّل امرده مبالغه‌یه حمل ایله اینانمیه‌جغی کبی، امنیت ایتسه بیله بونك صرف اتلاف نقوددن بشقه برفائده‌سی اولمدیغنی بیان ایله بودرلو بیهوده مصرفاری ایدنلرك سفاهتنه وَبلکه جنتنه حکم ایلر.

فقط ینه او بخارالی‌یه مثلا امردین ودنیاده یعنی اسلامیت ومدنیتده مقدامز اولان عربلرك اندلسده‌کی آثار باقیه‌سندن بولنان وَبوگون مثانی وجوده گتورمکده اوروپا معماران ونقاشانه اعتراف عجز ایتدیرن بنالرك لطافت وزینتی وبو بولده صرف ایدیلان پارەلرك بیهوده کیتیوب برطاقم صنایع عالیه‌یی مرتبهٔ مکملیته ایصاله خدمت

Peter d Grosse

روسیه ایمپراطوری بیوك پترو

۱۶۸۲_۱۷۲۵

ایمپراطور لقده‌کی قیافتی

ناپولیون بوناپارت

قونوانسیونده‌کی قیافتی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26588.9

ایتدیکی آکلادیله جق اولسه، چونکه حدود رؤیت واطلاعی مشهودات و مطالعاتنه مقصور اولانلره بویله شیلر لاقناعت گلمیه جکندن، سز آکا برفکر معموریت ومعرفت افاضه ایده مدیگکز حالده اوسزی عموماً جنت وسفاهتله محکوم ایلر.

دیمك ایستریکه بخاراده برعاقلی امتناعنه قائل ایده جك وَفقط بزه گوره اهمیتسز اولان حالاتنه ایسه، بزم دیارلرده دخی بالاده ایضاح ایلدیگمز لوازم معموریت ومدنیتدن اولان آثار زینتك فائده سنه قائل اولانلره نسبةً مضرتنه ایمان ایدنلر پك چوق بولنه جغی وَبو ذهاب دوام ایتدکجه وَبا خصوص بلاد معمورهٔ عالم حقنده اولان وقوفمز بودائره یه محصور بولندقجه ترقیات معرفت ومدنیتدن بهردار وَبناءً علیه ثروت ومعموریت ایله بختیار اولمقلغمز جداً دشوار گورینور.

آثار قلمیه لرندن استدلال اولندیغی اوزره وقتیله اجدامز استانبولك حالی تزینات بلدیه جه منتهای کمال عد ایدرلرمش. فقط کیمیسنك واحد قیاسیسی حلب شهبا وکیمیسنك مدار استدلالی شعر وخولیادن عبارت ایمش. مثلا نابی رحادن سکره حلبی، حلبدن سکره ده استانبولی گورمش آرتق دنیاده رکشور سلطنت بوقدر اوله بیلور دیمش ده:

« نه قدر عالمی دور ایتسه سپهر
بوناز استانبوله بگزر بر شهر
هر نه شی خاطره ایلرسه خطور
آنده اعلاسنك اعلاسی اولور. »

وَیا

«شهر ستانبول ایسه معروف تام
هرنه مراد ایلسه‌ك آنده تمام
خاطریکه هرنه ایدرسه خطور
آنده مهیا بولنور بی قصور»

قولیله اطراسنه گتمش.

آندن براز دها سکره اشهار ایدن ندیمده « استانبولك اوصافنی ممکنمی بیان هیچ » مصراعیله طوتدیره‌رق:

« هر باغچه‌سی بر چمنستان لطافت
هر گوشه‌سی برمجلس پرفیض وصفادر
کالای معارف صاتیلور سوقلرنده
بازار هنر معدن علم وعلمادر»

بیتلریله مبالغه‌نك غایه‌سنه ایرمش.

زمانمزده ایسه لوندره گبی پارس گبی، برلین وَویانه گبی شهرلرك بزلره گوره حیرتبخش عقول اولان معموریت وزینتی مثلا مدنیتك آمریقاده گوستردیگی استعداد وآثار کماله نسبتله ناقص گوریلیور.

§

مقصدمز غار دینیلان وَدمیر یولی قطارلرینه مخصوص اولان بنالری تعریف ایتمك ایدی. نه چاره‌که بخشمز

قارتاجینه‌لی آنیبال

مصر حکمدارانندن ایکنجی رامسدس درکه السنهٔ اهالیده (سیزوستریس) نامیله مشهوردر. مولیدی ۱۸۸٦ بولنمشدر.

Julius Caesar.
یولیوس چیزار (قیصر روم)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.588.10

مسائل مدنیه‌دن اولدیغچون گوکلره نفوذی هردرلو خواص معنویه‌دن مؤثر اولان شوق ترقی فکرمزی پکده قولایاقله رجوعی قابل اولمیان بو وادیلره سوق ایلدی .

(العذر عند کرام الناس مقبول)

غار

بو کلمه‌نك عربیدن مأخوذ بر لفظ اولدیغنده شبهه ایتمیز . فرانسزجه‌ده ـ دیگر سفاینك آمد شدینه مانع اولمامق ایچون ـ حموله‌لرینی قردیه اخراج ایدن سفینه‌لره ملجاء اولمق اوزره ساحل بویجه انشا ایدیلان نهر اویماقلرینه (غار) اطلاق ایدیلیر . مؤخراً دمیر یولنك حدوثی اوزرینه قطارلرك گرك قبل الحرکه وگرك حین مواصلتده توقف ایلدیکی اوزری کمر واری دمیر چبوقلر وجامرلر اورتلمش اولان محلاره دخی (غار) نامی ویرلمشدر .

عربیده ایسه غور، غار، مغاره، هپ بر معنایه اولهرق چیقور وادیلره، طاغلرك، قایه‌لرك حرکات ارضیه ایله حصوله گلمش شکافلرینه، طبیعی وصناعی کهفلره، اینلره اویوقلره، دره‌لرك آلچق محللرینه، ماحصل مرتفع وآچیق یرلره نسبتله منخفض وقویطی محلاره اطلاق ایدیلیرکه فرانسزجه‌ده‌کی مدلولیله یکمثل‌در .

غارلر، قطارلرك ویا بوش عربه‌لرك بر نوع صالاشی حکمنده اولدیغی حالده بافلسه بوگبی بنالرده اك زیاده التزام اولنه‌جق جهت، مرتبهٔ مطلوبه‌ده وسعتیله متانتی اولمق لازم گلیر . فقط بالاده دخی تمهید اولندیغی اوزره مدنیتك شمدیکی مرتبهٔ سامیه‌سنی احراز ایدن مملکتلرده بو یولده اولان تأسیسات عمومیه‌ده دخی انشاآت خصوصیه‌ده اولدیغی قدر زینت ولطافت التزام اولنور . بلکه انشاآت خصوصیه‌ده ابراز اولنان آثار احتشام، اعلان یساره ویا صاحبینك ذوق آشنالقده‌کی خصیصه‌سنی اظهاره عطف اولندیغی حالده انشاآت عمومیه‌ده خلقك نخوتنی اوقشامق صورتیله گوستریلان احتشامات، عامه‌نی توقیر واعزاز فکرینه محمول اوله گلمکله بالآخره بر قومپانیه‌نك وظائف اساسیه‌سنجه گوریله‌بیله‌جك بعض قصورلرینی دخی حسن نیتنه نخش ایتمك سماحتنده بولنمقلغه سبب اولیور . بونلرك هیچ بری موافق نفس الامر اولمیوبده فرضیاتدن معدود اولسه بیله شوراسی محققدرکه اك مهارتکار بر معمارك اثر فطانتی اوله‌رق اوتوز متره ارتفاعده وبگرمی بیك متره اتساعنده یاپیلان بر بنا، بر شهر ایچون نصل اولسه مدار مباهات اولور .

اوروپاده علی العموم غارلر نزله گوره تصوری بیله قابل اوله‌میه‌جق مرتبه‌لرده جسیم، لطیف، ومزیندر . فقط گرك جسامت وگرك زینت ومکملیت جهتیله بوندن اوتوز سنه اوّل یاپلمش اولان غارلرله شمدیکی غارلر بیننده پك بیوك فرق کوریلور . مثلا پارسده لطافت خصوصیجه شمال

لایس
ملاحتیله مشهور بر یونانلی

میدیلابلی صافو
شعر وظرافتله مشهور

Messaline.
ماسسه‌لینا
روما ایمپراطورلرندن قلو ـ دیوسك زوجه‌سی وفاتی بعد المیلاد ٤٠

آسپاسیا
پره‌قلیسك زوجه‌سیدرکه ملاحت وذکاوتیله شهرت بولمشدر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E.588.11

غاری هپسنه فائقدر. شمدی ایسه بنه پارسك (سن لازار) غاری جسامتجه عموم فرانسه غارلرینك فوقنده‌در. فقط نه خارجاً، نه‌ده داخلاً نظر ربا برگونه زینتی حائزدر.

لوندره‌نك (سن پانقرا) نامنده‌کی غاری وسعتجه اوروپاده برنجی مرتبه‌ده بر غار ایدی. حالا دخی آلتمش متره عرضنده بر طاقی شامل اولیشی اعتباریله برنجیلکنی محافظه ایتمکده‌در. بونکله برابر مونیخ واشتوتغارت غارلرینك داخلاً شامل اولدیغی تزیناتدن بالکلیه عاریدر.

مونیخ غاری، لوندره غاری مستثنا اولمق اوزره، اوروپاده جسامتجه مشهور ایدی. مشتمل اولدیغی صالونلرك، صفه‌لرك، کچیدلرك تقسیماتیله برابر زینتی وسقفلر اوزرینه ایشلنمش اولان نقوشات لطافتی صنایع بدیعه‌دن هیچ حظی اولمیانلری بیله ساعتلرجه تماشاسنه وقف انظار ایده‌جك مرتبه‌لرده دلنشین در.

کوچوکلکیله برابر اوشتوتغارد غاری دخی اوروپاده کندینه مخصوص بر مزیت ابراز ایتمکده‌در: بو غارك داخلنده‌کی کچیدلرك دیوارلرینه اوروپا قطعه‌سنده موجود اولان تیمور یولارینك خریطه‌سی نقش اولنمشدر. لکن بونقش مجرد تزیین جدار مقصدیله دکل خلقك استفاده‌سنه خدمت نیتیله اختیار ایدلمش اولدیغندن و باخصوص مقیاس غایت بیوك طوتلمسندن طولایی بر بولجی. مثلا آوغوسبورغدن حرکت ایدن بر قطارك قاچ ساعت سکره سالزبورغه مواصلت ایده‌جکی وسالزبورغه قدر قاچ استاسیونه اوغرایه‌جغنی وهر استاسیونك آره‌سی قاچ کیلومتره اولدیغنی وهله نظرده کوره‌رك دفتر سیاحتنه قید ایده‌بیلیر. حاصلی هر بری اون متره طول وسکز متره عرضده (٢٤) لوحهٔ وسیعه‌دن عبارت اولان بو خریطه‌لرده نرم التصاق خطیله سرکه‌جی (موقفی) بیله کوسترلمشدر، که بر سرعت قطارنه راکب اولمق ایستیان ویرتنبرغلی برسیّاح، هیچ بر یرده قالماق اوزره مثلا اوشتوتغارتدن استانبوله قدر اوغرایه‌جغی استاسیونلرله صرف ایده‌جکی ساعتلری وقطع ایده‌جکی فرسخلری عادتا کندی باغچه‌سی ایچنده‌کی طرقلری سیر ایدرکبی مشاهده ایله‌یه‌بلیر. کندیسیچون درت بش خط وبش آلتی رقم ایله مختصر بر رهنمای سیاحت چیزمکه موفق اولور.

کرك جسامت وکرك لطافتجه برلینك غار مرکزیسیله سیایزی نامنده‌کی غاری فوق العاده وصفنه لایقدر. چونکه اوزلکیسی اون بیك، ایکنجیسی ١١ بیك متره مربعنده‌در. شمال وجنوب غارلریده هم جسیم، هم مزینده‌در. فقط پشته‌لك بکی (غار ناسیونال) ی لطافت وزینتجه ویانه غارلرینك جمله‌سنه ترجیح اولنور. بوکون اوروپا قطعه‌سنده اك بیوك غار ایسه رسمنی درج ایلدیکمز (فرانقفورت آم ماین غاری) درکه ٣٢٥٠٠ مربع متره اتساعنده ولوندره غارینك ایکی مثلی جسامتده‌در.

Nefi.

شاعر نفعی

Zizim.

سلطان جم

کوپریلی زاده
فاضل مصطفی پاشا

Keuprulu Mohammed Pacha.

کوپریلی محمد پاشا

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 1E.588.12

رسمندن‌ده آکلاشیلدیغی اوزره بهری عرضاً اوتوز بشر متره اتساعنده اوچ کمر اوزرینه تأسیس اولنمش اولدیغندن ۱۰۵ متره برعرض ارائه ایدر . طولی ایسه عرضنك ایکی بچق مثلی‌در . یعنی ۳۵۰ متره‌در .

فرانقفورتك غار مرکزیسی یالکز جسامتی اعتباریله دکل تقسیمات وترتیباتندکی مکملیتله عموم اوروپا وحتی بعض تجدّدات مخصوصه‌یی حاوی بولنمسندن طولایی آمریقا غارلرینه بیله اثبات تفوق ایلمشدر .

غار اطلاق ایدیلان واوچ طاق ایله مستور بولنان محل ۱۸ قطارك توقف وجولانی تأمین ایده‌جك تقسیمات وتنظیماتیله لوندره‌نك ۱۲ قطاردن زیاده استیعاب ایده‌میان الك بیوك غارلرینی برنجیلك شرفنده اسقاط ایلمشدر .

غارك تنویری ، عربه‌لرك برمحلدن ایستنیلان دیگر محله نقلی ، احمال وانتقالك جرّی کبی خصوصاتده اوقدر ترتیبات تسهیلیه‌یه مالکدرکه انسانك وهلهٔ اولیده کندیسنی ، هرحالی ، هرحرکتی ماکنه‌لرك ارادهٔ محرکه‌سنه تابع بربشقه دنیاده قیاس ایده‌جکی کلور .

فانوسلر آن واحدده یانار . هیچ کیمسه‌نك الی تماس ایتمکسزین اشیا وَیا انسان عربه‌لری ایلقتریق تلاری وساطتیله برخطدن دیگر خطه نقل اولنور . اشیا یوکلی واغونلر ، بنه بو واسطه ایله یا اون بش متره ارتفاعه صعود ویا اوقدار انخفاضه هبوط ایدر . بناءً علیه (وقت نقددر) دستورنی اس‌الحرکات اتخاذ ایدن انکلیزلر ، باخصوص وقتی نقده تبدیل ایتمك ایچون الك مهم واسطه اولان دمیر یولارنده اضاعهٔ اوقات ایتدیرمیان بوترتیبات سرعت آوره نه قدر غبطه ایتسه‌لر شایسته‌در .

بوغارك ، ضیا وقوا احتیاجاتنی صورت عمومیه‌ده ایلقتریق قوتی تکفل ایتمشدر . ایلقتریق ایسه بخار ماکنه‌لریله حصوله کتیرلیه‌رك ، بلکه بخار ماکنه‌لری ماین نهرندن صویی آله‌رق ایجاب ایدن تضییق حاصل اوله‌جق برارتفاعه قالدیرر . بناءً علیه تضییق میاه ایله حرکته کلان ماکنه‌لر ایلقتریقی استحضار ایدرکه بو صورتله استحصال اولنان سیالهٔ برقیه ایچون بخار ماکنه‌لری قوللانلمق لازم

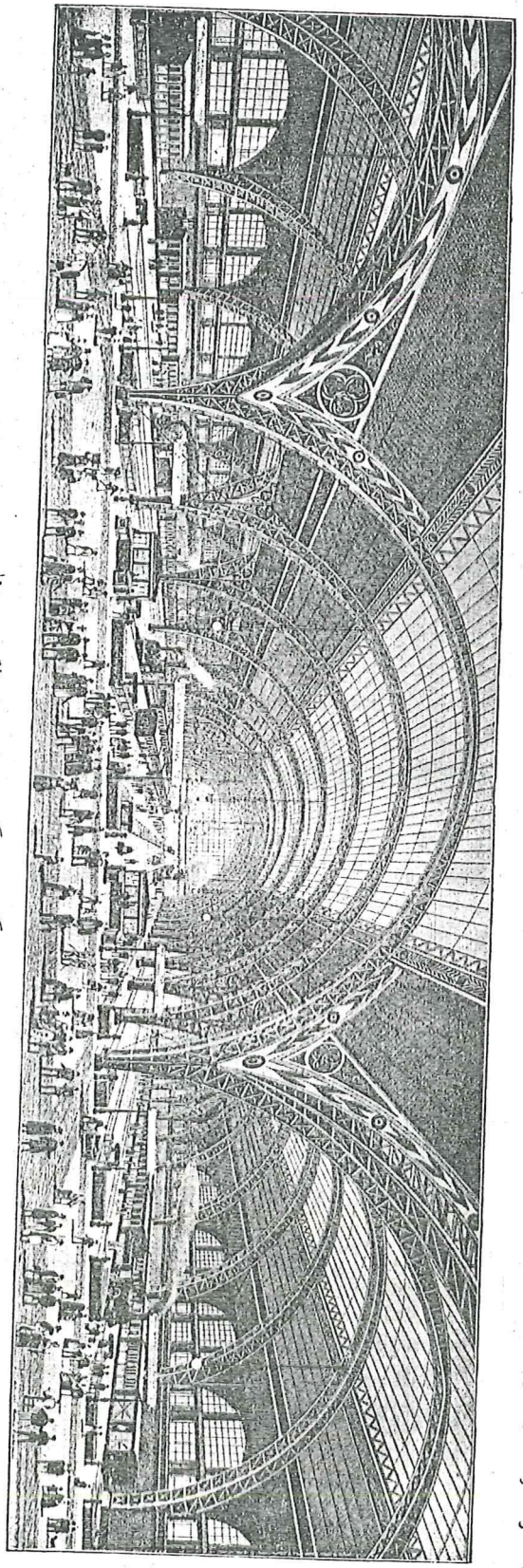

کچن سنه کشاد اولنان فرانقفورت غاری

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E.588.13

گلسه موجود ماكنه‌لرك اون مثلى قوتده ماكنه‌لر بولنه‌رمغه احتياج مس ايدر. ايلقتريق ماكنه‌لرينك ايفا ايده‌جك اوچ نوع وظيفه‌لرى واردر. اولا بيكلرله لانبه‌يى آن غير منقسمده اشعال. ثانياً ٢٢ قطعه ماچونه ايله رفع وتنزيل اثقال. ثالثاً واغونلرى ترتيب ونقل ايله برابر يوك عربه‌لرينى ماين نهر ساحلى ارتفاعنه اصعاد وايصال‌در.

شمديكى حالده بونارده برنقصان تصوريـنه امكان وار ايسه اوده قطارلرك ايلقتريقله حركت ايتمه‌ملرندن عبارتدر.

§

نارلر حقنده اعطا ايتديكمز شو تفصيلات بزلره كوره بيـك بركيجه حكايه‌لرندن پكده فرقلى كورلمز. نه چاره‌كه نزجه هنوز خيـال ويا مصال عد اولنه‌جق احوال، ممالك متمدنه‌نك اكثرنده برر حقيقت محضه اولمقله برابر امور عاديه منزله‌سنه تنزل ايلمشدر.

حقيقةً سركه‌جى اسكله‌سنده اون طقوزسنه ظرفنده وجوده گتيريلان بنـاى عجيبى بومثللو انشـأت نافعه‌دن خبردار اوليـان افراد مملكت نه قدر استعظام ايتسـه‌لر معذوردرلر. فقـط قوجه برنافعه نظارتنـك غارلر حقنده بودرجه‌لرده وقوفسزلق گوسترمه‌سى ومثلا ايستاسيونله غارى ويا (په‌رون peron) يعنى صاچاق ايله (طوآتور toiture) يعنى چاتى‌يى فرق ايتمه‌مسى جاى حيرتدر. چونكه سركه‌جى‌دكى بنا (غار) دكل عادتا بيوجك بر ايستاسيوندر.

(خذ ماصفا ودع ماكدر)

فونته‌ن لومينوز ـ يعنى فوّارهٔ شعله‌بار

ايفدل قله‌سيله معرض عمومينك قبـهٔ مركزيه‌سى اره‌سنده‌كى ميدان برچمن‌زار لطيف الانحادركه جابجا اشكال طبيعيه‌ده چچك طرحلرله تزين اولنمش وفقط اصـل چمن صفه سطح مستوى اوزرنده اطرافى حوض كنارى گبى سدلى ودرونى حوضك صويى گبى براز اشاغى برصورتده اوچ يوز الى متره طول وايكى يوز متره عرضـنده بر مستطيل شـكلنده طرح ايلنمشدر. بونك اوزرينه ايسه (فونتن لومينوز) دينلان فوارهٔ شعله‌بار ايله حوض تأسيس اولنمشدر.

فواره ايسـه بو حوضك اورتـه‌سـنده بر طاقم سـيورى قايه‌لردن عبارت بر آطه شـكلنده اولدرق، الك بيوكى بو آطه‌نك مركزندن وسـائر يوز الى قدر سيورى طاشـلرك آره‌لقلرندن حصـوله گلور. مركزنده‌كى فوّاره صويى اوتوز متره ارتفاعه قدر فرلاتير. اطرافنده‌كيلرك برطاقمى ايسـه كاه مركزدن محيطـه وكاه محيطدن مركزه طوغرى متقوس صو آتدقلرندن هواده يكديگرينـه تصادف وتقاطعندن هيئت مجموعه‌سى ايكنجى درجه‌ده برشكل آليركه صويى دفع ايدن قوّتك درجاتنه تابع اولان بوتحولات همان ثانيه‌ده بيك قياغه گيرر دينسه ينه آزدر.

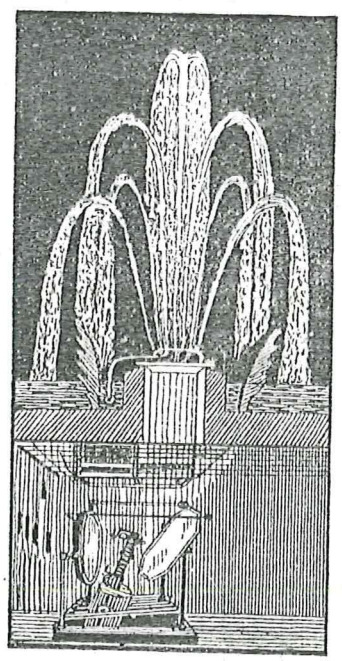

فوارهٔ شعله بار ايله معكس ضيا

بوحالده بولنان برفوّاره‌نك كيجه هيچ برلطافتى اولمامق لازم گلير. حال بوكه بونك تشـكيلندن مقصود صـنايع مائيه ابرازى دكل، بلكه آب ايله آتشى امتزاج ويا هر ايكيسنى بر مادهٔ اعجـاز نما حالنه افراغ دركه ايشته انظار ارباب تماشـانى آن واحده‌ده گرك الوان وگرك اشكالجه حاصل ايتديكى تنوعه قارشى واله وحيران ايدنده بوحالدر.

اورتـه‌سـنده‌كى فوّارهٔ جسيمـك رفع ايتديگى صو غايت بلند بر سرو شـكلى آلديغى حالده بوسرو آشـاغيدن يوقارى يه قدر مثـلا لون ليلاقينك قرق الى درجه قوبولغندن آچيقلغنه، آچيقلغندن

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.14

قوالالمسی اشغاله خدمتله برابر قوقوبی دخی محو ایتمك مقصدیله اولسه کرکدر . باخصوص (سیستم سیمنس) دیمك، اوجاقلرك برنوع (فومیوور) یعنی (آکل الدخان) طرزنده تشکیلی دیمکدر .

مراسم دائرهٔ همایونی

یلدیز سرای همایونینك شمال شرقی جهتنده مجدداً طرح وتأسیس اولنان دائرهٔ جلیلهنك شکل دلنشینی ایله تقسیمات وتزیینات داخلیهسی سائر قصرلرك کافهسنه غبطه رسان اولهجق بر اسلوب بهترین اوزره انشا ایدلمشدر .

مشرقه ناظر اولان جبههسنده رشك انداز آفتاب اولان شعشعهٔ نزهت فزایی گورنلر بلا اختیار نفعینك :

صبح روشنمی شعاع مهر عالمتابله
یا سرای سلطنتده پردهٔ دیبامیدر

بیتی تذکار ، شهنشینندن ، باقلدقده قدرتك بر نمونهٔ لطافتی اولان بوغاز ایچنك، ساحهٔ خضرای قصری احاطه ایدن، جویبار هوائی فامی

جویلرمی دور ایدن طرف چمنزارین یاخود
مائی برواز ایله قطع اولمش یشیل خارامیدر

قوانی اخطار ابدر . حاصلی بو قصر :

قصر روح افزا دگل حسن وبها مأواسیدر
وار ایسه بوروی ارضك عالم بالاسیدر

وصفیله تعریفه سزاوار در .

* * *

بوقصر عالیه الك اوّل آلمانیا ایمپراطوری ایله ایمپراطور یچهسی مسافر اولمش وَاوروپا حکمدارنیله حکمدار زادهلرندن یوندن بویله زیارت جناب پادشاهی ایله شرفیاب اولهجق ذواتك اقامتلرینه تخصیص قلندیغی جهتله نامی (مراسم دائرهسی) تسمیه قلنمشدر .

مراسم دائرهسی زمین قاتی اوزرینه بر طبقهدن عبارت اولهرق ـ رسمنده گوریلهجکی اوزره ـ جبههٔ بنانك وسطندهکی قاپودن اون آرشین مربعنده ، زمینی صحرهٔ مجلّی ایله مزین بر حولیه گیریلورکه طبقهٔ علیایه چیقلهجق نردبانك مبدائی بو حولیدر . نردبانك جوانب ثلثهٔ بالاسی لطیف بر شروان ایله محاط اولهرق اقتضا ایتدکجه موسیقهٔ همایونك اجرای آهنگ ایتمسنه تخصیص ایدلمشدر .

طبقهٔ علیاده بری طعامه، دیگری استراحت مسافرین کرامه مخصوص ایکی بیوك صالون واردرکه طعام صالونینك دیوارلری الحمرا اسلوبنده نقوش زرکاری ایله وَسقفیله قسم بالای جداری بوعبد عاجز طرفندن نقوش عربیه ایله ممزوج خط کوفیٔ معماری ایله تزیین ایدلمشدر .

تنزه صالونی ایسه بنانك منتهاسنده شمال غربیه ناظر اولهرق شکل بیضیده وَ (لوئی سهز) تعبیر اولنان اسلوب زینت ایله طرح وتنظیم اولنمشدر .

خوابگاهلر، طوالت اوطهلری (یعنی بیت المشاطه)لر. تنفسگاهلر، وَمشتملات سائره بو ایکی صالونك آرد جهتنده اولهرق، بر (قوریدور) یعنی فصل مشترك ایله کسب ارتباط ایتدیرلمشدر . زمین قاتی دخی مسافرینك معیتی ارکانه مخصوص کوچوکلی بیوکلی متعدد اوطهلری حاویدر .

مفروشاتی علی العموم امتعهٔ شرقیهدن وَپرده وصندالیاری تشکیل ایدن اقمشه ایسه هرکه فابریقهسی منسوجاندندر .

مائدهٔ سنیهیه مخصوص اولان سفرهٔ طولانی ینه اسلوب عربیده وَغایت لطیف بر صورتده خرده شبیکلرله تصنیع ایدلمش وَصندالیارك متکالری بالاسنه ینه بوعبد عاجز طرفندن خط کوفی ایله رسم اولنان (نام همایون) تقرایتدیرلمشدر .

(١) نومرولی رسم بنانك شکل خارجیسیله جبههٔ لطیفه سنی، (٢) نومرولی رسم طعام، (٣) نومرولی رسم استراحت صالونلرینی ارائه ایدرکه رسّام شهریاری عزتلو عبدالله ونسان افندی طرفندن آلنان فوطوغرافلردن (فوطوغراوور) اصولیله استنساخ وطبع ایدلمشدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.15

وَ باخصوص دون قارلو طرفدارانینك وقوعه گتیردیگی قانلی حادثه‌لرله مملکت هرج ومرج ایدلمشدر .

برطرفدنده قرالك بیوك والده‌سی اولان سابقا اسپانیا قرالیچه‌سی ایزابالا محروم اولدیغی سریر حکمداری‌یی اله کچیرمك سوداسندن فارغ اولدیغندن حالا پاپاساری حصول مقصدینه آلت ایتمکده بولنمشدر .

تمش یاشنه تقرّب ایتمش اولان بو قادینده‌کی حرص جاه حقیقةً شایان استغراب بر درجه‌ده‌در . سریر مسندینه ارتقا ایچون حفیدینك باشنه باصمق لازم کلسه اصلا تردد ایلمز .

ایشته بو حالاردن طولایی ایدی‌که کوچوجك قرالك ایکی آی قدر اوتداد ایدن مدت مرضنده اسپانیا وطنپروری ملاحظه‌سورش ایله فوق‌الغایه دوچار خجلان اولمش ایدی .

قونت ژول آندراشی

بوذات همان وطننه اولان مربوطیتی قدر تاریخ عثمانی‌یه دخی ایکی بیوك سببله ارتباط حاصل ایلمشدر .

برنجیسی ١٨٤٨ سنه‌سنده مجار هواداران انقلابیله برابر دولت عثمانیه‌نك جناح حمایتنه التجا ایله جاننی قورتاره‌سیدر .

رؤسای انقلابدن الیوم ایتالیاده ساکن اولان وَ مجارستانك آوستریادن انفکاکنی گورمینجه وطننه عودت ایتمامکه قسم ایتمش بولنان مشهور (قوشوت) ایله برابر بر مدت استانبولده بولندقدن صکره بعض سفرانك دولتاری نامنه وقوع بولان اخطاراتی اوزرینه ایکیسیده (کوتاهیه) ده اقامته مأمور اولمشلر ایدی .

فقط سلطنت سنیه‌نك من‌القدیم سایهٔ عاطفتنه التجا ایدنلردن حکمدارلره قدر ابراز ایلدیگی مکارم مسافر پرورانه‌دن بونلر دخی مع زیادة حصه‌دار ایدلمش وَقوشوته شهری (٤٠) وَآندراشی‌یه (٣٠) لیرا معاش تخصیص اولنمشدر .

بر مدت صکره ایکیسی‌ده ممالك عثمانیه‌یی ترك ایله ایتالیایه عزیمت ایلدیلر . او تاریخده هنوز ایتالیا دولتی تشکل ایتمه‌مش وساردنیا دولتی ایسه سائر ایتالیا حکومتلرینه گرك جسامتجه وَگرك انتظام اداره‌جه اثبات رجحان ایلمش اولدیغی گبی ایتالیا اتحادی طرفدارانی دخی الك زیاده ساردنیانك حکمفرما اولدیغی ممالکده آچیقدن آچیقه اعلان مقصدله تشبثات فعلیه‌یه قالقشمش ایدی .

آوستریانك ضعفی انتاج ایده‌جك اولان بو مقصدك الك برنجی مروّجی طبیعی مجارلر اولمشدر . چونکه حصم ایچون چیقه‌جق غائله‌دن استفاده ایتمك ایسترلردی . بو سببله گرك ممالك عثمانیه‌ده بولنان وَگرك فرانسه وَانگلتره‌یه کیتمش اولان مجارلرك اکثریسی ایتالیایه هجرتله اتحاد طرفدارانیله برلشدیلر .

قونت آندراشی دخی بوجمله‌یه داخل ایدی . فقط ١٨٥٨ سنه‌سنده آوستریا ایله ایتالیا آره‌سنده‌کی محاربانك ختامندن صکره وقوع بولان عفو عمومیدن استفاده ایله قونت آندراشی سائر بعض رفقاسیله وطننه عودت ایتمش وَقوشوت ایسه وقوع بولان عفوی قبول ایتمك کندی مجرمیتنی اعتراف وَوطنینك غاصب حقوقی اولان آوستریا ایمپراطورینك مطاعتینی تصدیق دیمك اوله‌جغی جهتله بو عفوی غزته‌لرله پروتستو ایتمکله برابر مجارستان حقنده‌کی آمال مخصوصه‌سنی فعله کلمش کورمدکجه عودت ایتمیه‌جکنی اعلان ایلمشدر .

قونت آندراشینك تاریخ عثمانی‌یه اولان ارتباطینك جهت ثانیه‌سنی ایسه بوندن صکره باشلار :

معلوم اولدیغی اوزره صادوآ مغلوبیتی اوزرینه آوستریا باش وکالتی درعهده‌ایدن متوفی قونت‌دو (بایست) ك تدابیر دور اندیشانه‌سی سیجه‌سی اوله‌رق مجارلرله برائتلاف پولیتیقه‌سنه مجبوریت کورولمش ایدی . اوتاریخده ایسه مجارستان رجال سیاسیه‌سندن مشهور (ده آق)ك اقدامیله فرانسوا ژوزه‌فه ٨ خزیران ١٨٦٧ ده (بودیم) ده مجارستان قراللغی تاجی کیدیرلمش وَبوصورتله آوستریانك عادی بر ایالتی حکمنده اولان مجارستان، اوکوندن اعتباراً هر درلو حقوق سیاسیه‌یه صاحب، مستقل برقراللق اولمشدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.16

قرال میلان

قونت آندراشی ایسه وطنینك ولو بومرتبه‌ده اولسون نائل استقلال اولمقلغنه ـ باشنی فدایه‌قدر گوزه الهرق ـ خدمت ایتمش وذاتاً اصحاب حیثیت واصالتدن برعائله‌یه منسوب اولدیغی گبی علم وعرفان ایله دخی تزیین ذات وصفات ایتلش برصاحب درایت اولدیغندن وَ باخصوص سنی هنوز نصاب اربعینه بالغ اولمش بولندیغندن افکار جیّده اصحابی آره‌سنده گرك فلاکت، گرك درایت، وَگرك تجربه ولیاقت جهتلریله گرچکدن تمیز ایتلش ایدی. بناءً علیه (ده آقك) مسلك سیاسیسنی مروّج اولمغه باشلادی . بو صورتله نه اوستریا حکومتنی کندیسندن قوشقولندیرمغه، نه‌ده مجارلرك سوء ظننی قزانمغه سبب ویرمش اولدی .

آوستریا قابینه‌سی ترویج ایتمك ایستدیکی مرامنی قونت اندراشینك درایتندن ، مجارلر استحصال ایتمك ایستدیکلری مقصدی مشارالیهك فطانتندن امیدوار بولنور وَ هر ایکی طرفده نائل مقصود اولوردی . ایشته بو ایکی طرفلی بولتیقه‌سیله ایکی طرفی دخی خشنود ایتمکله برابر ایمپراطورك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E.588.17

قرالیچه ناتالی

مادام میلان ریستیچ

حقندکی امنیتنی قزانمغه‌ده موفق اولدی . بناءً علیه بهر سنه پشته‌نك قارشینده واقع بودیم شهرنده‌کی سرایه گله‌رك مجارستان ملت مجلسنی کشاد ایتمکه مجبور اولان آوستریا امپراطوری، مشار الیه ایله مناسباتنی آرتیردیغندن (قونت‌دو بایستك) وصایای سیاسیه‌سندن اوصانمغه باشلامش اولان قرال حضرتاری قونت آندراشی‌یی آوستریا ـ مجارستان باش وکالتنه تعیین ایلدی .

حقیقتدن زیاده خولیایه منهمك اولان، یعنی فطرتلرنده اقوام شرقیه گبی شعر وخولیا خاصه‌سی غالب بولنان مجارلیلر آوستریاده رأس اداره‌یه گچه‌جك رجال سیاسینك فقدانی جهتیله برمجار صاحب سیاستنه مفتقر اولمسندن طولایی آوستریایه قارشی تفاخره بیله قالقشمشار ایدی .

قونت دوبایستك مسلك سیاسیسی آوستریایی ممکن اولدیغی قدر قوای مترکبه‌سنی حسن استعمال ایله بیطرف بولندیرمق وَاگر بر طرفه میل ایتمك لازم کلیرسه بهمه حال دولت عثمانیه ایله اتحاد ایتمکدن عبارت ایدی . چونکه هر ایکی دولتك دخی اساس منفعتاری بونی اقتضا ایتدیکنه معتقد ایدی .

بو اجتهاده بناءً راس اداره‌ده بولندیغی مدتجه نه روسیه‌یه تقرب نه‌ده آلمانیایه تمایل گوسترمش وَذاتاً لغو ایدیلان هانورا قراللغی خارجیه نظارتندن . آوستریا انتقال ایتمش اولان مشار الیه بایستك اك بیوك مخالفی بسمارق اولدیغندن آنك آوستریاده رأس اداره‌دن چکلمسی ایچون هر شیئی اختیار ایتمکده ایدی . نهایت قونت دوبایستك لوندره سفارتنه تعیینله آندراشی یرینه قائم اولدی . ایشته آندن صکره‌درکه روسیه وَآوستریا وَآلمانیادن عبارت اولان ایلك اتفاق مثلث وجوده گلدی .

بولیتیقه‌ده (سانتیمانتالیزم) یعنی مراعات حس اولماز .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.18

ایسه‌ده قونت آندارشینك دولت عثمانیه‌دن گوردیگی عواطف مخصوصه‌یه قارشی وقوع بولان کفران نعمتی‌ده هیچ برصورتله قابل تأویل وعفو دگلدر .

هرسك اختلالی هنگامنده‌کی حرکاتی، یعنی عصاتی طوغریدن طوغریه حمایه وَاقتضا ایتدکجه تسلیح وَصره‌سنی دوشوردکجه حدودی تجاوزله بوسنه قطعه‌سنه تسلیط بولنده طوتیلان پولیتیقه هپ آندراشینك تدابیر سیاسیه‌سندن ایدی . حتی ١٨٧٦ ده‌کی اصلاحات لایحه‌سی دخی آندراشینك قلمندن چیقمشدر .

(قره یوطوق) طرفارنده تحشد ایدن اشقیا رؤسا. سندن الله کچنلر، نائل عفو اولدقدن صکره نه درلو معاملات تشویقیه وفعلیه‌یه مظهر اولدقلرینی اعتراف ایدرلر ایدی . یعنی بوسنه‌ده یوقدن بر غائله چیقارمغی مرام وَحصوله کلدکدن صکره عصاة طرفنی التزام ایله مقصدلرینی ترویجده استخدام ایلدیلر .

بو تشویقاتك قوهٔ مولده‌سی ایسه شمال جهتنده ایدی. نهایت بلغارستان مسئله‌سی روسیه محاربه‌سنی، روسیه محاربه‌سی ایسه برلین معاهده‌سنی وَمعاهدهٔ مبحوث عنها دخی قوجه ایکی ایالتك استیلاسنی انتاج ایلدی .

ایشته قونت آندراشینك تاریخ عثمانی‌یه اولان ارتباط ثانیسی بوندن عبارتدر . ایفای شکران ایچون اتخاذ ایتدیکی مسلك شایان تبریکدر .

مع‌مافیه قونت آندراشی دخی بوسنه وَهرسك استیلاسندن صکره مأمول ایتدیکی مرتبهٔ مقبولیتی احراز ایده‌مدکدن ماعدا روسیه دولتینك دولت عثمانیه ایله جداً ائتلاف پولیتیقه‌سنی التزام ایتمسی وَآرده‌یه صرپستانی حمایه مقصدینك گیرمسی سببیله روسیه‌نك آوستریادن روکردان اولمسی حاصلی بسمارقاری، فلانلری اسکیتك شاننده اولان زمانك قوتنك دخی یاقه‌سنه بیقه‌سی پکده پایهٔ استحقاقی اولیان سریر سیاستدن سقوطنی انتاج ایلدی . ایشته اوتاریخدن سال حال کانون اوّلنه قدر یدی سنه برنوع متروکیت حالنده کاه بشته‌ده وَکاه طمشواده‌کی چفناکنده امرار اوقات ایلمشدر.

استانله‌ی

عن‌اصل انگلیز اولان بوذات اوان طفولیتنده استناد ایده‌جك کیمسه‌سی اولمدیغی وَمرتبهٔ تحصیلی ایسه کندیسنی مملکتی اولان لوندره‌ده بارندیره‌جق دره‌جه‌ده بولنمدیغی جهتله اکثر بی‌سرو پالرك جستجوی قسمتنده مرجع منفردی اولان آمریقایه هجرت ایتمش ایدی .

غیرتلی چوجق، نیویورقه واصل اولور اولماز مشهور (نیویورق هرالد) غزته‌خانه‌سنه مراجعتله کندیسنه بشایه‌بیله‌جك قدر براجرت جزئیه مقابلنده برخدمت طلب ایتمش وَایشته بومطبعه‌ده سیار مخابرلکه قدر ترقی ایلمشدر .

نهایت مرکزی آفریقاده ایزی غائب اولان له وینغستونی تحرّی ایچون ذکر اولنان نیورق هرالد غزته‌سی طرفندن قطعهٔ مزکوره‌یه اعزام قلنمغله اوتاریخدن بری استانله‌ی نامی عموماً جهات مدنیتده وَحتی (واو قسماً اولسون) عالم بدویتده بیله اشتهار بولمشدر .

کندیسی جغرافیا علمنده وَبو علمك متفرعاتنده کمال ایله مشهوردر . فقط اقتدار تحریرجه او مرتبه‌یی احراز ایده‌مامشدر . بونکله برابر غایت ذکی ، ومتجسس بر ذات اولدیغندن گوردیگی وَیا اکلامق ایستدیگی شیئی لایقیله تدقیق ایدرك غایت ساده و هر درلو تزیینات منشیانه‌دن آزاده برطرزده تحریر ایدر .

اوتوز بش سنه‌دن بری آمریقا تابعیتنده بولنان بوذات بو دفعه‌کی سیاحتندن عودتنده تابعیت اصلیه‌سنه رجعت ایلمش وَحتی کچنده اصحاب ثروتدن وَجغرافیاعلمی منتسبیندن سیاحت مراقلیسی بر مادموازل ایله ازدواج ایلمشدر .

آفریقا ایشلرنده رسوخ فوق‌العاده‌سنه بناءً انگلتره دولتی استانله‌یك رأینی بلا اعتراض قبول ایتمکی مستعمرات پولیتیقه‌سنه وَبو پولیتیقه‌نك ایجابلندن اولان منفعته موافق بولدیغندن، مومی‌الیهك وقوع بولان وصایاسنی حسن تلقی ایتمکله آلمانیالیلری آفریقاده احراز ایتمك ایستدیگی اراضی‌یه نسبتله یومرق قدر برصحره‌دن عبارت اولان (هه‌لی غولاند) جزیره‌سنی ترك ایله اطماع ایتمش وَزوالی یوز باشی والیسمانك بونجه سنه‌لك تشبثات واقداماتی بو سببله عقیم قالمشدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.19

آرشیدوق رودولف (صحیفه ۷۰)

مادموازل وچه‌را (صحیفه ۷۰)

استانلی‌یك الك صكره‌كی آفریقا سیاحتی معهود (امین پاشا) نی نام دیگر دوقتور (شینچر) ی تحرّی وتخلیص مقصدیله ایدی . فی‌الحقیقه ، كتدی ، آرادی ، بولدی ، چیقاروب اوروپایه كتیردی . فقط بو روسیله ایدی . مقصود اصلی ایسه انلكتره منافعینك آفریقادا توسّعنی [illegible] حصول بولمش اولدیغنی المانیا ایله اولان مبادله ومعاهده میدان وضوحه چیقارمشدر .

بوقسه انلكتره دولتی هرنه نام ایله اولورسه اولسون انكلیز منفعتی اولمدقجه بر ساحته (امین پاشا) نی دكل آنادن طوغمه امین پاشا اولسه اوغورنده بر (پنی) فدا ایتمیه جكنی عالم بیلیر . فدا ایتمامسندن طولاییده كیمسه‌نك مؤاخذه‌یه حقی یوقدر .

§

امین پاشایه كلنجه : كچن سنه‌كی (نوسال معرفتده) ماهیتنی تمامیله میدانه قویمش اولدیغمزدن بوراده تكرارینه حاجت كوره‌میز .

یالكز شوراسنی سویله‌مكه مجبورز كه مشهور قولونیا غزته‌سی نوسال معرفتك او مقاله‌سنی ترجمه ایله برابر بزم او مقاله‌یی بازشمز سائقهٔ حسدله اولدیغنی بیان ایلمشدر .

قولونیه غزته‌سنجه مجهولاتدن ایسه آنی بیلز . فقط بزجه انسان (محسود) دكل (مغبوط) اولمق ایچون خصائل عالیه وَفضائل فوق‌العاده ایله تزیین ذات وصفات ایتمش بولنملی‌در . امین پاشاده ایسه بودرلو اوصاف موجود ایسه اثبات ایدلسون . بوقسه مظلوم سرقت واهانتی اولان قوجه بر عائله خلقی میدانده وَحتی او یوزدن حضیض سفالتده بولندقجه بز ادّعامزده مصرز . امین پاشا دنیانك هرنره‌سنده اولسه مرتكب اولدیغی فعل سرقتدن طولایی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.20

قانون جزانك محكوميدر. حتى بوفعلينك جزاسنى چكه جكنه ـ اسمندن زياده ـ امين اولديغنه اوروپايه آياق باصمامسى دليل كافى در .

احمد شاكر پاشا

۱۲۵٤ تاريخنده درسعادتده تولد ايتمشلردر . پدرلرى چبان زاده‌لردن عمر خلوصى افندى‌در .

۱۲۷٤ تاريخنده مكتب حربيه‌دن اركان حربيه يوز باشيلغيله چيقه‌رق برسنه صكره اليوم مشيراندن نصرت پاشا حضرتلرينك ميرلوالقله كوستنجه طرفلرنده اسكان مهاجرينه مأموريتلرنده رفاقتلرينه تعيين اولنمشلر ايدى .

مؤخراً طونه ولايتنك تشكيلنده روسجقه نقل ايتمه‌لريله ولايت مذكورنك اداره‌سنجه اولان انتظاماتك دوامنى تأمين ايدن ذواتدن بريده كنديلرى اولمشدر. حتى قول آغاسى بولندقلرى حالده روسجق بلديه‌سى مديريتنه مأمور اولمالريله مركز ولايتك تنظيمات مدنيه‌سنجه ابراز ايتمش اولدقلرى مأثر فطانت، سلطان عبد العزيز خان مرحومك اوروپادن عودت همايونلرنده فوق العاده تقدير شاهانه‌يى موجب اولديغندن عهده‌لرينه بيكباشيلق توجيه وَ رقطعه نشان مجيدى ايله تلطيف بيورلمشدر .

برسنه صكره، يعنى ۱۲۸۵ سنه‌سى شوّالنده صنف عسكريدن خدمت ملكيه‌يه تحويل مسلك ايدرك ادارهٔ نهريه رياستى انضماميله روسجق سنجاغى مركز متصرفلغنه تعيين ايدلمش وَقرق گون صكره كه ۲۸ ذى‌القعده‌يه مصادفدر؛ رتبهٔ اولى صنف ثانيسى ايله بغداد ولايتى مركز متصرفلغنه وَ ايكى سنه صكره دخى ولايت مشار اليها والى معاونلكنه نقل مأموريت ايدرك ۱۲۸۹ سنه‌سنده انفصال ايله درسعادته عودت ايلمشلردر .

او آرالق بلغارستانده ظهور ايدن فرقهٔ اختلاليه‌نك محاكمه‌سى ايچون على سائب پاشا حضرتلرينك رياستارى تحتنده تشكل ايدن قوميسيون اعضاسندن اوله‌رق صوفيه‌يه عزيمت وَ ايكى بچق آى صكره اكمال مأموريت ايلمشلردر .

احمد شاكر پاشا

بو مأموريت موقته‌يى متعاقب او تاريخده نافعه نظارتى معرفتيله انشا ايدلكده اولان آناطولى دمير يوللرى انشاأت عموميه‌سى رياستنه وَ براز صكره انشاأت مجلسى رياستنه وَ برقاچ گون مرورنده حيدر پاشا دمير يوللرى ايشلتمه اداره‌سنجه گوريلان سؤ استعمالات اوزرينه ادارهٔ مذكوره مديرلكنه وَ برآى صكره دخى (۱۷ رجب ۱۲۹۰) ده هرسك سنجاغى متصرفلغنه تحويل مأموريت وَسنجاغك ولايته تحويلى اوزرينه انفصال وعودت ايتمشلردر .

بو آرالقينه بلغارستانجه بعض شورش ظهور ايتمسندن طولايى ارباب قيامك نبات ومطالباتنى تحقيق ايله تسكين اذهانه مأمور اولمشلردر . بر بچق آى امتداد ايدن بو مأموريتدن صكره اوچ بچق سنه برفاصله‌يه دوچار اوله‌رق نهايت ۱۲۹۳

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E.588.21

خدمت عثمانیه‌ده بولدیغی زمان

شمدیکی حالی

مارشال مولتکه

(صحیفه ٧٢)

رجبنده رتبهٔ ملکیه‌لرینی ترك ایله بنه منشأ اصلیاری اولان خدمت عسکریه‌یه رجعت ایلش ومیر لوالق ایله هرسك ارکان حربیه‌سی ریاستنه وبرسنه عسکره فریقاق ایله (قره پیکار) قوماندانلغنه وایکی آی مرورنده اورخانیه جهتی قوماندانلغنه وَ ٩٤ شوالنده اورخانیه باش قوماندانلغنه مأمور بیورلمشاردر .

ختام محاربه‌ده درسعادته عودتلرنده دیوان حرب وَ تنسیقات عسکریه مجلسلری اعضالغی انضمامیله عموم ارکان حربیه ریاستنه مأمور اولدقاری کبی (فی ٢ جمادی الاولی ١٢٩٥ ده) رتبهٔ سامیهٔ مشیریت ایله بنه رسبورغ سفارتنه تعیین بیوریله‌رق ١٢ سنه بلافاصله ایفای سفارت ایلدکاری حالده کچن ١٣٠٦ سنه‌سی ذی الحجه‌سنده کرید ولایتی فوق العاده قوماندانلغیله والی وکالتنه مأموریتلری ایجاب ایتمکله اون بر ماه قدر او خدمت معتنابهاده ابراز مأثر کفایت ایتمشاردر .

§

Sarah Bernhardt

مادام سارا برنار (صحیفه ٧٢)

شو اجمالدن منفهم اوله‌جغی اوزره مشار الیه حضرتلری اوتوز ایکی سنه ظرفنده عسکرلکدن دیپلوماتلغه قدر شعبات اداره‌نك مختلف قسملرنده متنوع مأموریتلر ویرمشلردر .

واقعا بو کبی خدمات اداره ده منتظم تحصیل کورمش اولمانك دخلی منکر دکلسه‌ده، بو خصوصده اك بیوك تأثیر، بخشایش فطرتدن اولان ذکا وفطانتك اولدیغی شبهه‌سزدر .

ژورژ واشینغتون

اون سکزنجی عصر میلادینك باعث شرفی اولان اعاظمدن بریده ژورژ واشینغتوندر . مشار الیه ١٧٣٢ سنه‌سنده آمریقانك (بریج قریق) شهرنده دنیایه کلمش وَعنفوان طفولیتنده تحصیلنه بك زیاده اعتنا اولندیغندن هنوز عهد شبابنده ایکن فنون عالیه مکتبنه دخول ایله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.5 88, 22

اسپانیا قرالی اون اوچنجی آلفونس وَنائبهٔ حکومت (صحیفه ٧٦)

مجاهد مشهور تریاقی حسن پاشا

تاریخلرمز قارشدیریله‌جق اولسه دولت ومملکت اغورنده ایثارجان ایتمش بیکلرله اصحاب حمیته تصادف اولنور. حیفاکه پوسروران علیکهرانك اکثریت اوزره ـ ولو مختصر اولسون ـ ترجمهٔ حاللرینه دائر هیچ بر یرده ایکی کلمه‌یه تصادف ایدیله‌مز . حتی هر هانکی ملتده اولسه خوارق عادات شجاعت وحمیتدن عد اولنه‌جق بعض افعال عالیه‌نك ایسه فاعللری بیله اوکرنیله‌مز . وَحتی میدانه کتوردکلری وقعه‌دن بیله بحث ایدلدیکی اندردر .

بوکا یا مؤرخلك وظیفه‌سنده غفلت وَیاخود پك بیوك مأثر شجاعت وحمیتله مألوف اولان اسلافمزك بزجه امور فوق العاده‌دن صاییلان حالاتی افعال عادیه صره‌سنده تلقی ایتمه‌لرندن ایلرو کلمه بر کیفیت نظریله باقمق ضروری کورینور .

مثلا اولکی سنه نشر ایتدیکمز ربیع معرفتده اسم ورسمی مندرج اولان شام امیرالامراسی دمشقی حسن پاشانك ویانه قربنده‌کی افعال مجاهدانه‌سی شویله طورسون اردوی همایونده بولنان امرانك تعدادی صره‌سنده ـ راشد کبی فطانت ودرایتله مشهور بر مورخ ـ او مجاهد محترمك اسمی بیله ذکر ایتمه‌مشدر .

ازجمله مقاله‌مزه عنوان ایدندیکمز مجاهد مشهور ، توجیهاً واصل اولنه‌جق مراتبك نهایتی اولان وزارتی احراز ایتمش وَقانیژه کبی بر قلعه‌ده یدی سکز بیك مجاهدله سکسان بیك کشیدن عبارت اولان بر آوستریا اردوسنه برقاچ ماه مقاومتله نهایت احراز ظفر ایلمش وَسلطان محمد ثالث کبی بر پادشاه طرفندن مظهر اولدیغی غزا، او آنه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E, 588, 23

استانله‌ی (صحیفه ۸۰)

آوستریا ولی عهد حاضری پرنس فرانز فردیناند
(مشار الیه آوستریا امپراطورینك برادری آرشیدوق شارل اودویغك اوغلیدر)

صرپستان قرالی برنجی آلکساندر
(صحیفه ۸۶)

قدر هیچ بر سردار مجاهد حقنده امثالی سبق ایتمامش بر صورتده خط همایونله تبریك ایدلمش بر پیر جهاد سمیرك وقعه‌نك ایرادی مناسبتیله نه نعیماده، نه بجویده، نه مولدینه، نه منشائنه، نه سننه دائر ایکی سطر شی یازلمشدر .

دها غربی عصرینك شعراسندن ومشاهیر قضاتدن فائضی مرحوم قانیژه محاصره‌سنده غازئ مشار الیه ایله برلکده بولنمش وحتی محاصره‌نك بدایتندن نهایتنه قدر اك عادی وقایعنه قدر ضبط ایله (حسنات حسن) نامنی وردیگی تاریخچه‌ده ترياقی حسن پاشانك خصائل عالیه ومکارم اخلاقیله تدابیر حربیه‌سنه دائر بر چوق معلومات ویرمش ایکن ترجمهٔ حالندن قطعا بحث ایتمامشدر .

مشار الیهك ترجمهٔ حالنه هیچ بر اثرده تصادف ایده‌مدیگمز حالده تصویرینی مشاهده‌یه موفق اولیشمزمائمولك فوقنده بر مسرت یرینه قائم اولمشدر .

ویانه‌ده (آرسه‌تال) نامنده‌کی عسکری موزه‌سنده بر دائرهٔ مخصوصه واردرکه عثمانلیلرله آوستریالیلر آره‌سنده گذران ایدن وقایع حربیه‌ده طرفینك استعمال ایتدکاری اسلحه ایله محاربه‌یی اداره ایدن رجال حربك رسملرینی حاویدر . اواره‌ده امرای عسکریه‌مزدن بر چوق ذواتك تصاویرینه تصادف اولنورکه بونارك اکثریسنی بزم تاریخلرك هیچ برنده گورمك میسر اولماز .

بناءً علیه بو عسکری موزه‌سی سایه‌سنده قانیژه‌ده‌کی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.24

غیرت مجاهدانه‌سیله بعض فضائل عالیه‌سنی طانیدیغمز تریاقی حسن پاشا مرحومك تصویریله قریرالعین اولدیغمزدن غازیء مشار الیهك ذاتاً قلوب عثمانیانده مرتسم اولان تصویر معنویسیله براشدیرلمك اوزره نوساله درجنه مسارعت ایلدك .

مصطفی فاضل پاشا

محمد علی پاشا خاندانندن بر خیلی ذوات متبوع مفخملری اولان سلطنت عثمانیه‌نك بالفعل خدمتنده بولنمغی کندیلرینه بحق شرف عد ایتمشلردر . بوجمله ایچنده صهریت سنیه ایله شرفیاب اولانلری دخی بولنمش ایدی .

مصطفی فاضل پاشا مرحوم ایسه بو خاندان ایچنده حقیقةً فضائل عالیه و خصائل محسنه ایله تزیین ذات وصفات ایتمش اولدیغی کبی سلطنت سنیه‌یی کندیسی ایچون ولیّ نعمت حقیقی طانیمش اولدیغندن خدمات دولت عثمانیه ایله شرفیاب اولمغی هردرلو اقبال ومنالك فوقنده بر عنایت عد ایتمش وَاوائل شبابنده ، یعنی دور عبدالمجید خانیده (مصرلی مصطفی بك) نامیله صدار تعظمی مکتوبی قلمنه‌چراغ اولان بو ذات، حقیقةً اوگوندن اعتباراً کندیسنی دولت عثمانیه‌نك چراغ خاصی طانیمشدر .

مصطفی فاضل بك باب عالی‌یه دوام ایله ایلروده احراز ایده‌جکی مسانده کسب استحقاق ایتمکه ساعی اولدیغی صره‌ده ایدی‌که عباس پاشانك وفاتیله مصر والیلکی سعید پاشایه انتقال ایلمش ایدی . سعید پاشا مرحوم ایسه مشار الیهی پك زیاده سودیکی جهتله برای تشکر استانبوله عزیمتله عودتنده مصطفی فاضل پاشایی برلکده مصره گوتورمش و آنك مدت حکومتنده اکثریت اوزره مصرده اقامت وَآره صره اوروپاده سیاحت ایله امرار اوقات ایلمشدر .

سلطان عبدالعزیز خان مرحومك اوائل جلوسارنده قاعدةً انبات عبودیت معرضنده خاکپای شاهانه‌یه شرفیاب مثول اولمق اوزره درسعادته گلان سعید پاشا مصطفی فاضل پاشا مرحومی دخی برابر گتوردیگندن حضور همایونه مثول شرفنی مشارالیه دخی احراز ایلمش ایدی .

غایت نطوق وَفطرة خلوق اولان مصطفی فاضل پاشا، پادشاه مشار الیهك پك زیاده توجهنی جلب ایتمکله کندیسنك درسعادتده قالمه‌سنی اراده بیورمشلردر .

اوگون مجالس عالیه‌یه وَبراز صکره معارف وَمالیه نظارتلرینه مأمور اولدقلری کبی مجدداً تشکل ایدن مجلس خزائن ریاستنه باخط همایون تعیین وَبر مدت صکره انفصال ایله اوروپایه عزیمت وَمؤخراً عودتله ایکنجی دفعه اوله‌رق نظارت مالیه‌یه وَمؤخراً عدلیه نظارتنه نصب بیورلمشدر .

مصطفی فاضل پاشا

٤٥ پاشنده اولدقلری حالده ١٨٧٥ سنه‌سی کانون اوّلینك سکزنده مبتلا اولدیغی قلب علتندن ارتحال دار بقا ایلمشدر .

مرحوم مشار الیه ذکاوت فوق‌العاده ایله متصف ، صاحب حمیت، متبوع مفخمنه صداقت وعبودیت کامله ایله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.25

تونسلی خیرالدین پاشا

قونت آندراشی

اشتراکر ـ راشد پاشا

مفتخر . ضعفا پرور، مکارم اخلاق ایله متخلق بر ذات معالی سمات ایدی .

نعشلری ابی ایوب انصاری‌ده بوستان اسکله‌سنده والده‌لری مرقدینك اتصالنده مدفوندر .

تونسلی خیرالدین پاشا

مشار الیه تونس والیسی محمد صادق پاشا مرحومك عتقاسندن اوله‌رق تونسده اکتساب تربیت و معرفت ایتمش وَ برچوق خدمات اداره‌ده بولندقدن صکره تونس ریاست مدیرانی مسندینی احراز ایتدیکی کبی ۱۲۹۵ سنه‌سنده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E,588.26

درسعادته ورودنده طرف همايون حضرت پادشاهيدن صدارت عظمى مسند جليلنه تعيين بيورلمشدر . سكز ماه قدر ايفاى خدمت صدارتله انفصال ايلمش ايدى (وفاتى ١٨٩٠ سنه‌سى شباطنده‌در)

عفيف، صاحب وقار، معارف غربيه‌يه آشنا بر ذات ايدى . نامنه نسبت ايديلان (اقوم المسالك) نامنده‌كى اثر بر آرالق مشار اليهك دامادى بولنان ارباب فضل وكمالدن وتونس امرا - سندن حسن پاشا مرحومك در . (درج ايتديكمز رسم وفاتندن برسنه مقدم آلنان فوطوغرافندن‌در)

تريا‌قى حسن پاشا (صحيفه ٨٧)

بولنان طوپجيلرى فوق العاده دينه‌جك صورتده وصرف آلمانيا طوپجيلرينه مخصوص براصوله تعليم وتربيه ايلمش و پاونه‌ده پك چوق خدماتى كوريلان طوپجى نفراتى افراد مرقومه‌دن عبارت بولنمشدر .

بعدالمحاربه فريقاق پايه‌سيله شرقى روم ايلى حربيه مديرلكنه تعيين بيورلمش وبرنجى سنه قدر ايفاى خدمت ايتدكدن صكره اهالينك آمال سياسيه‌سنه واقف اولمسى اوزرينه استعفاى مأموريتله درسعادته عودت ايلمشدر .

مشار اليه سايه‌سنده كسب شرف وشان ايتديكى سلطنت سنيه‌يه وملت عثمانيه‌يه محبت فوق العاده‌سيله مفتخر بر ذات ايدى . محاربهٔ اخيره حقنده اوروپاليلرك نشريات غرضكارانه‌لرينى رد وتصحيح يولنده بر تأليفى ويونان قديم جنرالارينك ايران سفرنده آناطوليده‌كى گذرگاهلرينى معرف بر اثر تاريخيسيله مكمل بر خريطه‌سى واردر .

آلمانيا ايمپراطورى متوفى برنجى فرەدريقك محب خاصى اولان بو ذات، حكمدار مشار اليه طرفندن - ايمپراطورلق مسندينه قعودينى متعاقب - صورت مخصوصه‌ده ذات شوكتسمات پادشاهى‌يه توصيه بيورلمش وبو صورتله برنجى

اشتراكر - راشد پاشا

پروسيا اهاليسندن وپروسيا طوپجى ضابطانندن اولان بو ذات قريم محاربه‌سى اثنا - سنده معاونت سلطنت سنيه‌ده بولنان انگليز اردوسى معيتنده بولنمش ايدى . محاربه‌نك ختامنى متعاقب طوپجى معلملگى عنوانى وبيكباشيلق رتبه‌سيله خدمت عثمانيه‌يه گيردرك وظيفه‌سنى حسن ايفاده اولان غيرت ودرايتى سايه‌سنده صره‌سيله ترفيع رتبه ايلمش ايدى . محاربهٔ اخيره‌ده شمنى يه مأمور اوله‌رق اوراده

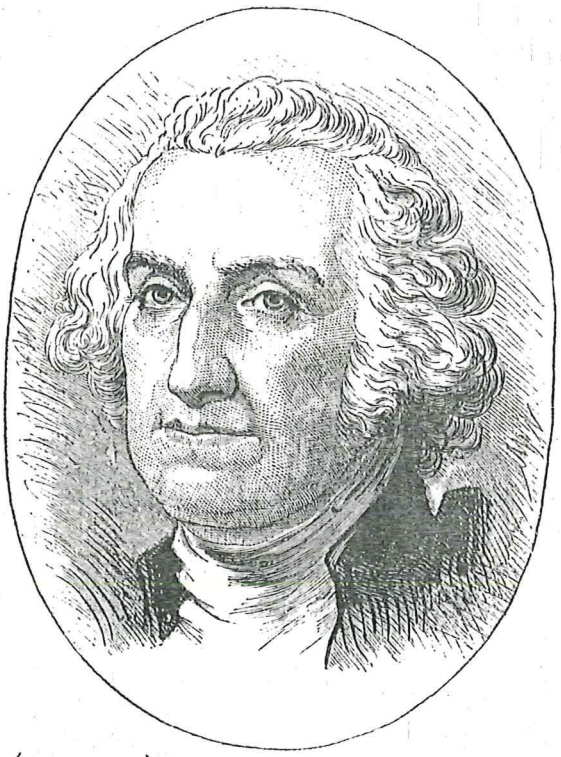

زورژ واشينغتون (صحيفه ٨٣)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588,27

آلمانیا ایمپراطوریچه‌سی ویقتوریا جنابلرینك بش نفر مخادیمیله آلنمش اولان فوطوغرافلرندن مقتبس تصویرلری در

رتبه‌دن بر قطعه مجیدی نشان ذیشانیله برابر التفات فوق العادهٔ همایونه مظهر اولمشدر .

هنوز الی سکز یاشنده اولان اشتراکر پاشادن اردوی همایون بك چوق سنه‌لر خدمت مأمول ایلدیکی حالده مبتلا اولدیغی ضیق صدر ، انضمام ایدن ذات الرئه ایله مشار الیهی بر هفته ایچنده پنجهٔ اجله تسلیم ایلمشدر .

احبا پرور، خلوق، خوش صحبت، ترقیات عسکریه‌نك دقایقنی عارف اوچ لسانده تحریر وتکلمه مقتدر . ترکجه‌ده ایسه اجنبی اولدیغنی فرق ایتدیرمز برشیوهٔ افاده ایله متکلم ایدی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.588.28

يوز سنه‌لك تقويم

كواكبك حركت ووضعندن استدلالات لازمه‌ده بولنمق ايچون كرهٔ ارضه بر موقع مخصوص ويرمك لازم ايدى . بطلميوسك مسلك سياراتنده واقع اولديغى كبى كرهٔ ارض ثابت وسيّارات سائره ايله برابر شمس وقمر دخى آنك اطرافنده دائر فرض ايدلديكندن كافهٔ اجرام سماويه‌نك خدمتى انساناره احوال هوائيه‌يى وسائر كندولرينه لازم اولان خصوصات غيبيه‌يى بيلديرمكه منحصر اولديغنه اعتقاد ايدايديلور ايدى . بطلميوس زماننده ايسه يدى عدد سياره معلوم اوله‌رق ، بونلرك هر برينى هفته‌نك بر گونه تخصيص واو سياره‌يى اوگونك انقلابات هوائيه وكونيه‌سنه حاكم عد ايتمك موجب سهولت ايدى .

فرانسزجه‌ده ، ايتاليانجه‌ده ، انگليزجه‌ده آلمانيه‌جه‌ده ايام هفته‌نك اساميسى سياراتك اوپارلاق زمان حكومتنى الآن اخطار ايتمكده‌در . يومى حاكم اولان سياره‌دن بشقه برده ساعتاره حاكم اولان سياره‌لر وار ايدى كه سيارهٔ يوميه اوگونه حاكم اولمقله برابر يوم مذكورك بهر ساعتنه مخصوص اولان بر سياره ، حاكمهٔ يومك تأثيراتنى تعديل ايتمك وساعت باشنده بر ديگر سياره بداء ايتمك اوزره بر ساعتلك مدتك زمام تدبير وحكومتنى دست اقتدار ونفوذينه آلور ايدى .

ابناى بشرك كافهٔ تشبثاتنده بر شيئ بالتدريج اصول وقواعده ادخال معتادى اولديغى جهتله اون آلتنجى عصر ميلاديده سيارات ، ايام هفته ايله ساعات ليل ونهاره اجراى حكم ايلدكدن بشقه بتون سنه‌يه حاكم اولمق اوزره دخى نوبتله زمام اداره‌يى الله آلمقده اولدقلرينه وبناءً عليه هر يدى سنه‌ده گلان سيارهٔ حاكمه ايله برابر او سياره‌نك اقتضا ايتديرديگى احوال هوائيه وشئون كونيه‌نك تكرر ايلديگنه قناعت كتورلمشدر .

سياره‌لرك خواص ونفوذينه دائر اوزماناردە موجود بولنمش اولان وبالكده الآن موجود بولنان وتقويملرده احوال هوائيه‌يى تعيينده اساس اتخاذ ايديلان افكار واعتقاداته مثال اولمق اوزره بوراده اسكى بر تقويمدن مستخرج وزحل سياره‌سينك احوالنى معرّف اولان بر فقره‌يى ايراد ايده‌لم :

زحل ، سياراتك اك علويسى وطبيعتك دشمن ومخربيدر . سم آلود ، طبعاً بارد ويابسدر . (ميزان) آنك موقع تعاليسى اوله‌رق آنده قوّت ونفوذه مالك اولديغى كبى (جدى) ايله (دلو) آنك بيت الشرفلريدر.

زحل كرهٔ ارضه قمرقدر يقين بولنمش اولسه سيارهٔ ارضده دائما شتا اجراى حكم ايلر . قمر زحلك حكم ايتديگى ساعت ائناسنده شكل هلاله انقلاب ايده‌جك اولور ايسه اوآيك قسم اعظمى بارد ورطيب اولور .

بطلميوسك مسلكنه نظراً سياراتدن مشترى رطيب. وحر . مريخ حرويابس . زهره ايله عطارد بارد . قمر دخى بارد وروزگارلى عد اولنور .

شمس ايسه كافهٔ مواد طبيعته قوت وحيات نثار اوله‌رق طبعاً صورت معتدله‌ده صيجاق وقوراق ايسه‌ده ذهاب منجمينه نظراً زحلك عكسى اوله‌رق فوق العاده خيرخواه طبيعتدر .

شمدى سنه‌يه حاكم اولان سياره‌نك هانكيسى اولديغنى بيله‌جك اولور ايسه‌ك اوسنه‌نك احوال هوائيه‌سنك طبيعت عموميه‌سنى دخى اوگرنمش اولورز . حاكم اولان سياره‌لرك صره‌سى ايسه الآن ، يعنى شو اون طقوزنجى عصر ترقيده بيله نشر ايدلمكده اولان تقويملرك هيئته متعلق اقسامينك باش طرفنده مقيد بولنمقده‌در .

يعنى : ١ شمس ٢ زهره ٣ عطارد ٤ قمر ٥ زحل ٦ مشترى ٧ مريخدر .

بناءً عليه هرهانگى برسنه‌نك حاكمى بولمق واحكامنى استخراج ايتمك مراد اولنورسه اوسنه‌نك ٧ عدديله تقسيمى حالنده قالان (فضل) بالاده‌كى صره‌ده گورينان سياراتدن هانگيسنك عددينه موافق ايسه اوسنه‌نك حاكمى اوسياره اولديغى ظاهر اولور . مثلا ١٨٩٠ سنه‌سينى اله آلالم :

```
١٨٩٠ | ٧
١٤   |-----
-----  ٢٦٩
 ٤٩
 ٤٢
-----
  ٧٠
  ٦٣
-----
٧ فضل = مريخ
```

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2658829

یوز سنه‌لك تقویمارك حكمنجه ١٨٩٠ سنه‌سی فنا برسنه اولمق لازم گلور ایدی . بونكله برابر سنین سالفه‌یی سطحیجه نظر تدقیقدن امرار ایده‌جك اولور ایسه‌ك آ كلا - رزكه تقویم مذكورك اخبارات متقدمه‌سی هروقت اصابت ایتمامش وَ بعضاً اصابت ایتلش ایسه اوده تصادفاندن عبارت بولنمشدر . بونك ایچون اخبارات مذكوریه اعتماد ایدرك ذهن وفكری برطاقم ظنون اندیشناكه مهیا بولندیرمق عقول سلیمه اصحابنه یاقیشور حالاردن دگلدر .

یوز سنه‌لك تقویمك قاعده‌سنجه خلولی تقرب ایدن ١٨٩١ سنهٔ میلادیه‌سی برسنهٔ حسنه‌در . چونكه ٧ ایله تقسیم ایلدیكمزده

١٨٩١ | ٧
١٤ ٢٧٠
٤٩
٤٩
٠١ فضل = شمس

سنه‌نك حاكمی بروجه بالا شمس اولدیغی ظاهر اولور . شمس ایسه یوز سنه‌لك تقویمك رأینجه حكام كره‌نك اك خیرلیسیدر . فی‌الحقیقه كافهٔ حوایجمزی احضار ایدن شمس اولدیغنه نظراً اگر بوسنه‌نك صاحبی فی‌الحقیقه شمس ایسه پك بركتلی برسنه اولمق لازم گلور . الله ویرسه‌ده شمس تابان منجمینی بوخصوصده اولسون تكذیب ایتمسه .

§

یوز سنه‌لك تقویمك ایلك مؤلفی اون آلتنجی عصرده آلمانیاده واقع (اوبر فرانكن) مملكتی داخلنده (لانغ هایم) قصبه‌سی اهالیسندن دوقتور (ملوریسیوس قناوئر) نامنده بریدر . مومی الیهك اثر تألیفی اولان تقویم دخی دوقتور هلیویغ نام ذات معرفتیله ١٧٠١ سنه‌سنده نشر اولنمش وَخصوصیله كویلیلر نزدنده بولدیغی رغبتدن طولایی برچوق دفعه‌لر طبع ایدیله‌رك عادتا هلویغ عائله‌سینك باعث یسار وسعادتی اولمشدر .

مذكور تقویم وَ آنك اخبارات متقدمه‌سی علیهنده مؤخراً پك چوق كیمسه‌لر تحریك خامهٔ تزییف واعترا - ضده بولنمش اولدقلری حالده علم نجوم عتیقك بقیه‌سی اولان بواثر زمانمزه قدر محافظهٔ حیات ونفوذه موفق اولمشدر .

بزده دخی بوقبیلدن اوله‌رق (ملهمه) نامیله زائجهٔ دائمیلر واردركه حاوی اولدقلری خرافات واخبارات دوقتور قنا وئرك یوز سنه‌لك تقویمندن پكده گری قالماز . مع مافیه زمانمزده مستقبله عائد احكام واستخراجاتده بولنان كهنه اثرلره اعتبار قالمامشدر .

بوی - یون - دوفوال

(دوالك ات صویی)

le Bouillon Duval

پارس لوقانطه‌لرینی تعریف ایچون هربرینی آیری آیری زیارت، هرنده بر دفعه اولسون طعام ایتمك اقتضا ایدر . لوقانطه‌لر واردركه برآدم براوكله طعامنی یالكز اوله‌رق یوز فرانقه ایده‌بیلور . مثلا مه‌ژون دوره، قافه آنغله، قافه آمریقان. ره‌ستوران مه‌ر، قبیلدن لوقانطه‌لرك خصوصی اوطه‌لرنده اوچ، درت كشیلك قوریلان سفره‌لرده اوچر دردر طباق یمكله بر شیشه شراب، بر ایكیشر فدح اكسیر وَیا قونیاق ایچلدیكی، قهوه‌سی، سیغاره‌سیده داخل اولدیغی حالده لااقل یگرمی‌بش عدد فرانسز آلتونی براقمق لازم گلور .

ارباب ثروت ایچون هرشی اوجوزدر . فقط بورالره ارباب ثروتده كیدرسه بعض اصحاب حیثیته ضیافت ویرمك ایچون گیدر .

بویله یرلرك مداوملری اكثریت اوزره ثروت عمومیه‌یی سرقت ایدن صرافانك ، ینه اكثریت اوزره سفیه چیقان اولادی وَاللرنده‌كی پاره‌نك اهمیتی یالكز پدرلرندن چوقجه انتقال ایتمش اولمقدن عبارت بولنان برطاقم سفهای دوراندر. بوقسمه ثمره ذكا ومساعیسی اوله‌رق پاره قزانان برآدم مال قارونده مالك اولسه بویله یرلره گیدوبده مثلا یوز درهم ثقلتنده وَنهایة‌النهایه یوز پاره قیمتنده اولان بر (بوفتكی) بشیوز اوقه‌لق برصیغیر بهاسنه یمز . یرسه بزم نظرمزده هر كیم اولورسه اولسون. صیغیردن پكده فرقلی برمخلوق صایله‌ماز.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26588.30

واقعا بویله یرلره یالکز سفها دکل سفراده دوام ایدرسه‌ده آنلرده اللرنده‌کی پاره‌یی کدیمین ایله قزانمش اولامق خصوصنده بریکیرله همجالدر .

بونلره مقابل برده اسافل ناسه مخصوص لوقانطه‌لر واردرکه مثلا شرابیله برابر برفرانق یکرمی بش سانتیمه بر اویله یمکی‌ینور وَ بربچق فرانقه برعشای‌لیله غائله‌سی برطرف ایدیلور . فقط بورالرده یمك یمکدن ایسه پیراکمکله کفافلنمق بیك کره مرجحدر .

ایشته بوایکی منتهانك آره‌سنده برطاقم لوقانطه‌لر واردرکه اثاثلرینك زینت ومکملیتی، مطبوخاتینك نظافت ونفاستی جهتیله مه‌زون دوره‌لره دکیشملر . فیأتلریده اوچ فرانقله بش فرانق آره‌سنده درکه پارس کبی اوچ میلیون نفوسی حاوی وَاکثریتی فقردن مستغنی برشهر ایچون بومقدار استکثار اولنه‌ماز .

فن ثروتجه مثبت قضایادندرکه برشیده قزانج، غالی بها ایله صاتمقدن عبارت اولمیوب بلکه اهون وَ بوسببله چوق صاتمقله متحصلدر . بناءً علیه هر هانکی شیئك که آلیجیسی کثرتلی‌در . اوشی بالطبع اهوندر . زیرا خلق اطماع ایدن نفاستیله برابر اهونیت وَ بابی مستفید ایدن سورومنده‌کی کثرتدر .

بناءً علیه ایکنجی ایمپراطورلق زمانده (دو وال) نامنده اصحاب فطانتدن برقصاب اوانی وادواتی غایت تمیز وَطعاماری نهایت درجه‌ده نفیس ولذیذ داخلی فوق‌العاده مزین اوله‌رق پارسك الك بنام جاده‌لرندن برنده برلوقانطه کشاد ایتمش ایدی .

قصاب دوالك درایتی شوندن عبارت ایدی : الك عالی مرتبه‌یی احراز ایتدیکنه ذهاب اولنان لوقانطه‌لرده کندن تمیز وتازه اولان طعامنی اوچوز ویرمك ، اوانیسنی پارس خلقینك طبیعت مشکلپسندانه‌لرینه تطبیق ایتمك، وظیفه‌لرینی ایفاده دقیقه فوت ایتمیه‌جك مرتبه‌لرده ماهر خدمتکارلر بولندیرمق، لوقانطه‌سنی‌ده الك مشهور بریرده کشاد ایتمك ایدی .

شمدی شوتعداد ایتدیکمز اوصافی حائز اولان برلوقانطه‌نك بزجه تعبیرات مشهوره‌دن اولدیغی اوزره (آری قوانی) کبی ایشلیه‌جکنده اشتباه ایدیلدمز . نفاست ، اهونیت، خدمتده سرعت،اوانیده ظرافت، موقعده مناسبت آرانوبده بولنه‌میه‌جق حالاردندر . باخصوص موسیو دووال، لوقانطه‌سینك اتصالنده برده قصاب دکانی بولندیره‌رق، تر وتازه اولان لحومی موقع استهلاکه اورادن جلب ایتمکی تزیید رغبته وسیله عد ایلمش . اویله برقصاب دکانی که عادتا برطرح چمن اوزرینه قرمزی چیچکلرله یرنقشاریاپمش کبی برطاقم نباتات آره‌سنه لحومی یراشدیرمش وَاوکنه‌ده برپارمق قالینلغنده وَدرت متره مربعنده انکلیز بلوّرندن قوجه برده چام کچیرمش اولدیغنی کورنار، او اتلرك برطاقم صناعی شیار اولدیغنه ، دکانك قصاب دکانی دکل ، برحیوانك اقسام بدننی کوسترمك ایچون بال مومندن تصنیع ایدلمش تشریح لوازمندن بولندیغنه حکم ایلر .

بولوقانطه‌لر بوکون [اتابلیسمان دووال] یعنی (دو والك کارکاهی) عنوانیله یاد اولنور ۲۵ لوقانطه ایله ۲ جسیم اوتلدن عبارت در . قصاب دو والك پارس کبی پای تخت عالم مدنیت عنوانی قزانمش اولان بربلدهٔ معظمه خلقنه ، تأسیس ایتدیکی ادارهٔ طبخیه‌نك تأسیسات مهمه‌دن اولدیغنی تصدیق ایتدیرمش اولدیغنه یکرمی اوچ سنه ظرفنده یکرمی بش کارکاه ایله ایکی منتظم اوتل صاحبی اولیشی دلالت ایدر . [۱]

بولوقانطه‌لرده مأکولات وجه آتی اوزره انتخاب واکل ایدیلور :

قاپودن کیرلدیکی وقت مأمورلردن بریسی الـقدر مطبوع برکاغد ویررکه اوزرنده (۵) سانتیمدن بداء ایله بربچق فرانقه قدر اولان اعداد عمودی ستونلر درونده صره‌سیله محرردر . بوکاغدلر برکشیلکدن درت کشیلکه قدردر . یعنی برکشی ایچون آیری وَایکی ویا اوچ وَدرت رفیق برلکده یمك ییه‌جك اولدقلری حالده اوزرلرنده ایکی، اوچ وَدرت رقملری محرر یالکز برکاغد آلنه بیلور . مشتری ماصه‌نك باشنه اوطورر اوطورماز سیاه فستان کیمش، بیلکلرندن

[۱] آیده اقسپوزیسیونك استانیستق صره‌سنده اتابلسمان دو والك حائز اولدیغی اهمیت آکلاشیلور .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.31

اوموزلرینه قدر خارجاً دیرسکینك اوست طرفندن باغلانمش غایت سوسلی وَقوله‌لی بر نوع بیاض قوللق طاقمش، باشنده‌ده دانته‌لا ایله مزین بر تاقیه وَگردننده دیزلرینه قدر بیاض کتاندن بر اوکلك طاقمش، الك مسنی اوتوز یاشنده اولان خادمه‌لردن بری گلیر. اوگون کارگاهده موجود اولان اطعمه‌نك انواعیله اسامیسنی ناطق اولان دفتری تقدیم ایدر. کندیسندن هرنه زمان برشی ایستنه‌جك اولسه خادمه طلب اولنان طعامی گتورنجه اوّلجه مأمور طرفندن ویریله‌رك مشتریناك نزدنده بولنان کاغد اوزرنده گتوردیکی شیئك فیأتنی گوسترن رقمك حذاسنه مائی قورشون قلمیله بر (جائزه) چکر.

طعام ختام بولدیغی وقت خادمه‌یه (۲۰) سانتیمدن عبارت بر بخشیش ویرلدکدن صکره اوزرنده یرمائی اشارتلر قونمش اولان معهود رقملی کاغد پیشتخته‌ده اوطوران کیسه‌دار قادینه ارائه اولنه‌رق بعدالحساب بدلی تأدیه اولنور. لوقانطه‌دن چیقارکن حساب کاغدی قاپو یاننده بولنان وَاولجه کندیسندن آلنمش اولان مأموره اعاده اولنمق وَفقط اوزرنده (تأدیه اولنمشدر) عباره‌سنی حاوی تمغا بولنمق شرطدر.

پارسه ایلك دفعه گیدنلر ایچون (بویون دووال) لوقانطه‌لرینك بواصولی ابتدالرنده کرچه جان صیقیجی برقاعده صورتنده تلقی اولنور ایسه‌ده انسان چابوق آلیشیر.

هر لوقانطه‌ده هر کسك مصرفی طبیعی اشتهاسیله متناسبدر. لکن (بویون دووالده) یارم شیشه شراب وَیا یارم قیه، بیرا برکاسه ات صویی وَیا چوربه. برطباق ات، برسبزه برطباق یمش وَیا طاتلی، برفنجان قهوه ایله اکتفا اولنه‌جق اولورسه خدمتجی‌یه ویریلان بخشیشده داخل اولدیغی حالده ایدیلان مصرف ایکی فرانق یتمش بش سانتیمی، یعنی اون ایکی بچق غروشی کچمز. شو وجهله‌در:

سانتیم	
۸۰	هرنوع لحم
٤٥	سبزه
٤٠	شراب وَیا بیرا
۳۰	چوربه ویا ات صویی
٤٠	یمش ویاطاتلی
۱٥	قهوه
٥	پیشکیر بدلی
۲۰	بخشیش
۲۷٥	

اتمك (بادهوا)

۲ فرانق یتمش بش سانتیم‌که تقریباً اون ایکی بچق غروش. کافه‌سی نفیس وَآلتی نوع اولمق اوزره بوندن اهون طعام عجبا بزم بك اوغلی لوقانطه‌لرنده بولنمق ممکنمی؟

پارسه‌ده برمدت اقامت مجبوریتنده بولنه‌جق اولان وطنداشلرمزه بویون دووال کارگاهلرینی صورت مخصوصه‌ده توصیه ایدرز.

بوراده راحتجه طعام ایده بیلمك ایچون براز ایرکنجه طاورانملیدر. گوندوزلری ساعت اون ایکیدن، آقشاملری ساعت یدیدن مقدم گیدیلمه‌ملیدر. اوزرلری نفیس مرمر مفروش مستطیل سفره‌لرك باش طرفلری دائما دیواره یناشدیرلمش اولدیغندن ایکی طرفنه ایکیشردن درت، وَپك غلبه‌لك اولدقجه دیوارك مقابلنده‌کی ضلعنه‌ده برمشتری اوطوردلدیغی واردر.

پارسلیلر شهرك کثرت نفوسندن طولایی هروقت صیقیشق اوطورمغه آلیشق اولدقلرندن، بوازدحامك آنارجه اهمیتی یوقدر. بریرده هم اوجوز، هم نفیس، وَباخصوص چابوق یمك ییسونارده اوراسی براز صیقیشق ایمش، حکمی یوقدر.

دنیانك هرطرفندن پارسه سیاحت ایدناره بولوقانطه‌لرده تصادف اولنور. مثلا بعض لوقانطه‌لر واردرکه مداوماری علی الاکثر یاانگلیز، یاایتالیان، یاروس، یاآلماندر. فقط بویون دووال یکرمی بش سنه‌دن برو پك بیوك شهرت قزانمش اولدیغندن پارسه هرگلن اجنبی مراقنه مغلوب اوله‌رق برکرّه بولوقانطه‌لردن برینه گیرر وَبرکرّه گیردکدن صکره پارسه‌ده برمدت قاله‌جق اولدیغی حالده اکثریت اوزره اورایه دوام ایدر.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.32

درت کشیدن عبارت اولان برسفرده مثلا یانکزه برموسقو، قارشیکزه برفلامان، آنك یاننده برانگلیز تصادف ایتمش بولنور . فلامان هیچ برکلمه فرانسزجه بیلمز . انگلیز هرنه لسانك اولورسه اولسون تلفظ ایده جکی کلمه‌سنی انگلیز شیوه‌سنه تطبیقه منهمکدر . خادمه گلوب اسامیٔ اطعمه‌یی اوقومغه باشلار . فلامان هیچ برشی آکلاماز . جیبنده برمکاله کتابی واردر . آنی چیقاروب طعامه تمعاق فصلنی آچار . مثلا بوفتك ایستیه جك اولور . آنی (بیفستك) دیه تلفظ ایدر . احتمال که اوگون بویون دووال بوفتك ویرمیه جکمش ده (فیله) ویره جکمش . زیرا بویون دووالارده یمکلری طعام دفترینك خارجنده ارامه‌ملی در . اوگونکی انواعدن برینی انتخاب اقتضا ایدر . خادمه بوفتك بولندیغنی سویلر . فلامان ایسه بالطبع بوندن برشی آکلایه‌ماز . قزك یوزینه باقار طورر . نهایت قارشیسنه وَیاخود یاننه تصادف ایتمش اولان مشتریلردن برینك یدیگی یمکه باقه‌رق خادمه‌دن آنك گبی برده کندیسنه کتورمسنی امر ایدر . انگلیزلر ایسه غرابت طبیعتلرینی هر یرده، هر خصوصده ابرازه مائل بر قوم اولدقلری حالده بورالرده پك خلوق گورینورلر . هیچ مشکلبسندلك ایتمزلر، خادمه طرفندن اوقونان لیسته‌دن [illegible]

بالاده دخی سویلدیگمز اوزره بویون دووالارك داخلنده‌کی تزیینات الك بنام لوفانطه‌لردن بالاتردر .

دوم - سانترال

یعنی

قبهٔ مرکزیه

مشهر عمومی‌یه خارجاً عظمت ومهابت ویرن ابنیه‌دن بریده قبهٔ مرکزیه‌ایدی که سرگینك (راپ) جاده‌سنه اولان مدخل رسمیسندن گیرلدیگی حالده یگرمی بش باصامقلی بر نردبانك اوست طرفنده بولنان برمرمر حولی‌یه چیقیلور وَ بورادنده قبه مرکزیه‌یه دخول ایدیلور ایدی .

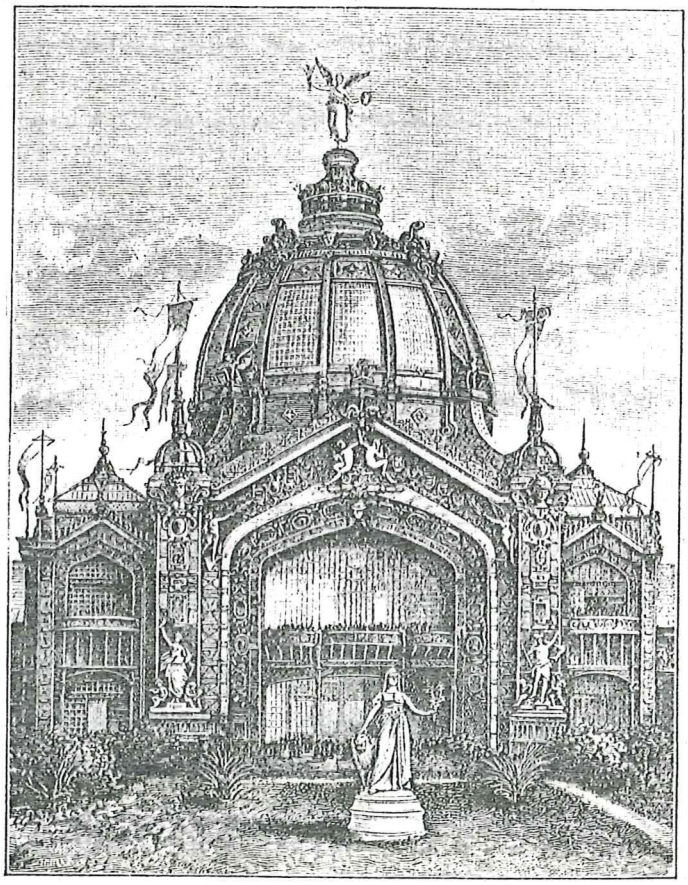

دوم سانترال یعنی قبهٔ مرکزیه

قبه دائره‌سی فرانسز معمولاتینك تشهیرینه مخصوص اولان اقسامك مدخل اصلیسی اوله‌رق سرگینك سطحندن اعتباراً ارتفاعی آلتمش بش وَ قبه‌نك مستند بولندیغی قاعده‌نك قطری ۳۵ متره‌در . قاپونك جناحینی ایکی مدور قله‌یی وَ بو ایکی قله‌نك آره‌سی سپد گبی چیقمش غایت دلنشین بر شهنشینی حاویدر . شهنشینه مدخلك یمین ویسارنده بولنان ایکیشر نردباندن چیقیلور . زوار بورایه اقشاملری فوّارهٔ شمله [illegible]

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.33

نقوش زرّین ایله تزیین اولنمشدر . زروه‌سنده فرانسه‌نك مالكهٔ موهومه‌سی اولان پرینك چینقودن معمول بر هیكلی موضوعدركه اللرینه برر تاج ظفر آلمش اولدیغی حالده آچمش اولدیغی قنادلریله پروازه مائل برطور ارائه ایتمكده‌در.

قبه‌نك داخلی فرانسز باندیره‌سینك محتوی اولدیغی الوان ثلثه ایله وَآلتون زمین اوزرینه بر طاقم نقوش لطیفه ایله تزیین قلنمشدر .

قبه‌نك قاعده‌سندن آشاغیده‌كی اقسام ایسه (فره‌سق) دینلان اصول تصویر ایله مزین برچوق كتابه‌لردن عبارتدر.

قبهٔ مركزیه ایله محتویاتی اولان دوائر، سرگینك ختامندن صكره ابقا ایدیلان ابنیه‌دندر . فی‌الحقیقه عصرلرجه دوامه صالح اولان وَباخصوص معماریانك برنمونهٔ بدیعی بولنان بویله بربنای مزینك امحاسنه قییله‌ماز ایدی.

تیاترولر

اصحاب مطالعه‌یه معلومدركه (اون سكزنجی عصر لغات‌الفنونی) تعبیریله ترجمه اولنه‌بیلان وَاوروپاجه دخی برنجی دفعه اولمق اوزره (دیدرو) وَ (دالامبر) نامنده ایكی علاّمه‌نك تشبثیله ترتیب ایدیلان آنسقلوپدیده اسویچره‌نك حكومت مركزلرندن اولان (ژه‌نه‌و) یعنی بزم تعبیرمزجه (جنوره) لفظینك تعریف وتوضیحی آنسقلوپدی مؤسسی اولان ادبادن دالامبه‌رك ید اختیارینه دوشمش وَبو حكیم صاحب قدرت مملكتك بدایع طبیعیه وَجلائل سیاسیه‌سنی محاسن متفرعه‌سیله برابر حقیله وَتمامیله تصویر ایتدكدن صكره یالكز اوراده بر قومدیا تیاتروسی بولنمدیغندن طولایی متأسفانه برتوضیحجك ایراد ایتمشیدی .

اسویچره اهالیسندن اولان وَزمانجه فرانسه‌نك برقاچ بیوك ادیبنك بری بولنان مشهور ژان ژاق روسو بوتعریفی اله آلارق ـ بشقه بر مناسبتله ترقیات فنونك اخلاقه مضر اولدیغنه دائر یازدیغی بر مقاله یولنده ـ قومدیا تیاتروسینك‌ده صفوت وسلامت اخلاقله متصف اولان اسویچره‌ده لزومی اولمدیغنه وحتی مضرتی اوله‌جغنه ـ متعلق دالامبه‌ره، یازیلشجه دنیانك الك بیوك اثرلرندن معدود اوله‌جق یولده اوزون بر مكتوب كوندرمشدركه ژان ژاق روسو بوگون اوروپاجه جهان مدنیتك اولیای نعمندن معدود اولان برقاچ حكمای ادبانك برنجیلرندن اولمقله برابر، اون اوچ جلد آثاره مالك اولدیغی حالده بو آثارندن اوروپا نقادان حكماسی طرفندن انتخاب ایدیلان وَآدینه (له‌پتی شه‌دور) دینلان وَمألنك بزم لسانه نقلنده ژان ژاق روسونك ترقیات معارف علیهنده‌كی نطقنی (فضائل اخلاقیه) عنوانیله ترجمه ایدن سعید بك افندی‌یی بیله اتعاب ایده‌جكی بنجه محقق اولان بر مجلد مجموعه‌سنده مندرجدر .

حتی دالامبه‌ر، زمانده گرچكدن علاّمه عنوانی حائز اولانلردن ایكن تألیفاتنی كورناره معلوم اولدیغی اوزره كوندردیگی جوابه « هم اوزون یازمق ، هم یازدیغنی اوقوتمق سزه مخصوص برمزیتدر » تعبیر احترامكارانه‌سیله بدأ ایلش وَگوستریلان دلائل، قوتجه ژان ژاق روسونك استدلالانیله مساوی قالمشدر .

بن ایسه، كیمسه‌یه مجهول اولمیان عجزمله تیاترولری تقبیحده ژان ژاق روسو وَیا التزامده دالامبه‌رگی ادب وحكمت تمثال مشخصلرینك اثرنده برخطوه یوریمك ایچون قلم حقیرانه‌مه رخصت جولان ویره‌مم . فقط ممالك مدنیه‌ده تیاترولر ایچون حاصل اولان فكر، ژان ژاق روسودن زیاده دالامبه‌ری تأیید ایلدیگی آثار فعلیه‌سیله مثبتدر . حتی اوقدر مثبتدركه بر تیاترویه مالك اولماسی بر ادیب حكیمی متأسف وَدیگر بر ادیب حكیمی ایسه بو عدم مالكیتك اصابتنی تقدیراً بر ایكی بیك سطر یازی یازدیرمغه مجبور ایدن جنورده بیله بوگون برقاچ تیاترو موجوددر .

پارسده ایسه الیوم الیدن زیاده تیاترو اوله‌رق فقط الك مشهورلری شونلاردركه جسامتلرینه استیعاب ایتدكاری سیرجیلرك مقداری دلیلدر .

استیعاب ایتدیكی
سیرجی

٢١٥٦ اوپه‌را ـ اوپرا میدانده

١٤٠٠ قومدی فرانسه‌ز ـ ریشلیو سوقاغنده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2588-34

۱۴۶۷ اوده اون . ـ اوده‌اون میداننده
۱۶۰۰ اوپه‌را قومیق ـ شاتله میداننده
۱۰۰۰ ژیمناز دراماتیق ـ بون نوئل بولوارنده
۱۳۰۰ وودویل ـ شوسه‌دانتن سوقاغنده
۱۲۵۰ واری‌یه‌ته ـ بولوار مون مارتره
۱۵۰۰ پورت سن ـ مارتن ـ بولوار سن‌مارتن‌ده
۱۶۰۰ آمبیغ ـ بولوارسن مارتن‌ده
۲۰۰۰ تیاتر دولاگه‌ته ـ سیواستابول بولوارنده
۳۶۰۰ شاتله تیاتروسی ـ شاتله میداننده
۸۵۰ پاله‌ر روآیال تیاتروسی ـ مون‌پانسی‌یه سوقاغنده
۱۰۰۰ نووته ـ بولوار ده زیتالیانده
۱۶۰۰ فول دراماتیق ـ بوندی سوقاغنده
۹۰۰ بوف ـ پاری زیئن ـ شوازول کچیدنده
۱۲۰۰ لاره‌نه سسانس ـ بولوارسن ـ مارتن‌ده
۱۱۰۰ قاونی تیاتروسی ـ بولوار سن ژه‌رمن‌ده
۷۵۰ ده‌ژاره تیاتروسی ـ تامپل بولوارنده
۲۴۰۰ شاطو ـ دو تیاتروسی ـ مالطه سوقاغنده
۱۴۰۰ بومارشه تیاتروسی ـ بومارشه بولوارنده
۱۱۵۰ ده‌مه‌نو ـ پله‌زیر ـ استراز بورغ بولوارنده
۱۰۰۰ ادون تیاتر ـ قاپوسین بولوارنده

او دوقولونی (کولنیشس واسر) قولونیا صویی وتاریخی

رین ساحلندکی آلمانیا شهرلرینك اك بنامی اولان قولونیا بلدهٔ دلاراسنی سیاحت ایدنلر جهان مدنیتنك هرطرفنده حتی نسوان عثمانیه آره‌سنده بیله معروف اولان قولونیا صوینك فابریقه‌سنی سائر اماکن مشهوره صره‌سنده زیارت ایدرلر .

عطوفتلو مدحت افندی حضرتلرینك جولانارنده قولونیایه اولان سیاحتلرینی اوقودیغمز حالده مذکور فابریقه‌یی تماشا ایتدکلرینه دائر هیچ بر فقره‌یه تصادف ایده‌مدیگمزدن یدکلری بوفتکك ایریسنه اوفاغنه قدر التزام دقت، وَمثلا هر یورغوناق عقیبنده تطهیر سروپا اعتیادلرینی تحریره وارنجه وقایع سیاحتی (قارئین کرامارینه) نقل وروایت ایدن بر صاحب همتك قولونیا فابریقه‌سنی گزمدکلرینه تأسف ایلدك .

اکثریلری زیارتلرینه سبب اولان (گلنار خانم) برابر لرنده بولنمش اولسه‌لر ایدی ـ چونکه سنوی برقاچ پوتقالنی صرف ایتمکلکی طبیعی اولان بر روس مادامه‌سینك ـ البته شهرتگیر آفاق اولان قولونیا صویی فابریقه‌سنی دخی زیارته مشارالیه حضرتلرینی تشویق وَ ایستر ایسته‌مز یوم زیارتده آرزولرینه ترفیق ایلیه‌جکلری شبهه‌سز ایدی .

هر نه ایسه قولونیایه سیاحت عاجزانه‌مزده رهبرلردن برینك دلالتیله مذکور فابریقه‌یی تماشا ایلدیگمزدن مؤسسنك احفادندن اولان موسیو (یوحان ماریا فارینا) دن ماء معطر مذکور ایله فابریقه‌نك صورت تأسیسی حقنده معلومات آتیه‌یی استحصال ایلدك .

مومی الیه دیدی که : « بیوك جدّمك عمیّ اولان (جوانی ماریا فارینا) ۱۷۰۹ سنه‌سنده جستجوی قسمت مقصدیله مسقط رأسی اولان ایتالیاده واقع (دومو دوسولا) قصبه‌سنی ترك ایله قولونیایه هجرت ایلر . بوراده کوچوك بر دکان آچه‌رق ایتالیادن جلب ایلدیگی قوقولی صابون وَمشاطت ادواتی ایله عطریات وَ بوگا مماثل تحف وتفاریق صاتمغه باشلار . دکاننده اووقته قدر قولونیاده گوروله‌مامش وَصورت اعمالی مجهول بولنمش اولان گوزل قوقولی وَسوریلدیگی یرده قوقوسی ساعتلرجه دوام ایدر برصو دخی بولندیرر ایدی . حتی یکی همشهریلرینه خوش گورنمك ایچون بوصویی بولندیغی شهره نسبتله (کولنیشس واسر) یعنی قولونیا صویی نامیله یاد ایلر .

برقاچ سنه ظرفنده بو صویك شهرتی بلکه رین ایالتینك حدودینی تجاوز ایتمه‌مش ایکن محاربهٔ (هفتساله)نك ظهوریله فرانسز اردولرینك قطعهٔ مذکوره‌یی مروری قولونیا صوینك بتون اوروپاجه اشتهارینه باعث اولور . زیرا جنرال (ریشلیو) ایله (سوبیز) كه معیتلرنده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26 588.35

بولنان ضابطان میدان حربده صاچلری پودره‌لی وَالبسه‌لرینه روایح لطافه نشر ایدر معطرات سورنمش اولدرق اثبات وجود ایتمکی، بلکه دشمن قارشیسنده متیقظ بولنمغه ترجیح ایدرلر ایدی . ایشته قولونیا صویی بوضابطانك سایهٔ نفایسپرستیسنده ودرسای سرایه قدر دخوله موفق اولدی . بناءً علیه آز زمان ایچنده تکمیل فرانسه‌یه وَآره‌سی چوق کچمه‌دن ممالك متمدنه‌نك کافه‌سنه انتشار ایلر .

یوحان ماریا فارینا ایجاد کرده‌سی اولان صویك تأمین ایتدیکی مظفریتی کوره‌جك قدر اوزون بر مدت عمر سوردکدن صکره ١٧٦٦ سنه‌سنده سکسان یاشنده اولدیغی حالده وفات ایدرك کرك ثروتی وَکرك صویك سرّ اعمالی ارثاً برادر زاده‌سنه یعنی بنم پدریمك جدّینه انتقال ایلر . »

§

فابریقه قولونیاده (بولیخس پلاس) دینلان میدانده در . وقتیله یوحان فارینا دکانی بو میدانده آچمش وَوفاتنه قدر اوراده اخذ واعطا ایلمش اولدیغی کبی برادر زاده‌سی دخی ١٧٩٢ سنه‌سینه قدر اودکانی ترك ایتمه‌مشدر .

شمدیکی حالده ایسه دکانك یرنده قشله قدر بر فابریقه بولنمقده‌در .

١٧٩٢ ده ایسه مومی الیه دخی وفات ایتمکله، یوحان بابتیست ، یوحان ماریا، وَقارل آنتون اسملرنده اوچ اولاد ترك ایتمشدرکه الیوم برحیات اولان وَرثه فابریقه‌سنی تماشا ایتدیرن (یوحان ماریا فارینا) مومی الیه قارل آنتونك حفیدیدر . شریکی ایسه یوحان بابتیستك حفیده‌سیله ازدواج ایتمش اولان یوحان هرمان اسمنده برذاتدر .

§

١٧٠٩ سنه‌سندن ، یعنی یوز سکسان بر سنه‌دن برو قولونیا صویك سرّ اعمالی بو عائله افرادندن یالکز اون کشیه تبلیغ وافشا ایدلمشدر .

بر سرّ دولت بیله هیچ بر وقت بو درجه دقت ایله بو یله طول مدت محافظه اولنمامشدر . بناءً علیه دنیاده منفعت ذاتیه‌نك هرشیئه غالب وَهرشیدن مقدم وَبناءً علیه هردرلو احتیاطدن اقوی اولدیغنه بوده بر دلیلدر .

برنجی فارینانك قولونیا صویینه دائر یازدیغی رچته‌نك محفوظ بولندیغی اوطه‌یی زیارت ایتدك : رچته‌نك کندیسی کورمك بالطبع ممکن دکلدر . بو رچته قالین بلوّردن مصنوع بر محفظه وَبو محفظه دخی اوچ کلید ایله کایدلنان متین بر صندوق درونده محفوظدر .

موجدك قدیماً اجزاخانه‌سی دیمك اولان بو اوطه‌یه کیردیکمزده متوفانك مختلف عطریاتی قارشدیرمق ایچون قوللانمش اولدیغی ماکنه‌یی مشاهده ایلدك . بو ماکنه شمدیکی تره یاغ اخراج ایتدکلری ال ماکنه‌لرینه بکزر . بنانك عموماً بوقسمی طاش وَدمیردن اعمال اولنمشدر . درونینه چفته کایدلی دمیر قاپولر ایله کیریلور . بو اوطه‌ده برده متعدد موصلقلی بر صندوقه موجود درکه وقتیله شیشه‌لری املا ایچون قوللانیلور ایمش . صندوقه‌نك کوچوکلکی وقتیله بو دار التجاره‌نك دائرهٔ ثروت ووسائطنك پك محدود اولدیغنی اخطار ایدر .

عملیات دائره‌سی کبی صویك محافظه‌سنه مخصوص اولان مخزن دخی شایان تماشادر . فابریقه‌نك شاید بر جهتنده آتش ظهور ایتدیکی حالده مصون قالمسی ایچون مخزن متعدد اوفاق اوطه‌لره تقسیم اولنمش وَاوطه‌لر دخی بر برلرندن غایت قالین دیوارلرله تفریق ایدلمش اولمقله برابر هر برینه آیری قاپولر کشاد ایدلمشدر . بو اوطه‌لرده ایسه قولونیا صویی ایله مملو جسیم فوچیلر بولنمقده‌در .

بوفوچیلر طوغریدن طوغری‌یه جبل لبنادن جلب ایدلمش (سدر . دو . لیبان) یعنی عرعجه (ارز) [١] دینلان وَچام انواعندن اولان معطر آغاجدن معمولدر . بو آغاج میاه معطره‌نی محافظه ایچون پك نافع‌در . زیرا فوق‌الغایه متین اولمقله برابر حاوی اولدیغی رایحه‌یی صویه نشر ایتمز .

بوفوچیلر مارسیلیاده اعمال اولنه‌رق قولونیایه درونلری اسپرطو ایله مملو اولدرق کلمکده ایمش . بو اسپرطو (ناربون) شهری جوارنده مبایعه اولنان اوزومادن تقطیر صورتیله

[١] ارز سور اعاجیك اسمیدر . علی قول ارکك نوعنه دینور . یاخود شجر عرعر اسمیدرکه طاغ سرویسی ودیکنلی آردیج تعبیر اولنور . هرزمان ضمیله ز بازدده‌در .
[ترجمهٔ قاموس

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 588.36

استحصال ایدیلور وشهر مذکورده فارینا اعمالاتخانه‌سینك برده شعبه‌سی بولنمقده در .

(بولیخس - پلاس) دەکی اوك مخزنلرنده الی سنه‌لك قولونیا صویی بولنمقده‌در . اکثریا فوچیلر پاطلامقده اولدیغندن دقت ونظارت متمادیه آلتنده بولندیریلیور .

اسپرطویی قولونیا صوینه تحویل ایچون قوللانیلان وسائط پك بسیطدر : نصفنه قدر اسپرطو قونمش فوچیه عطریات خلاصه‌لری قاتلدقدن صکره تکمیل ینه اسپرطو ایله املا اولنور . اون درت کون صکره اسپرطو ایله مواد عطریه تأثیرات کیمویه‌لریی کوستردکلرندن صویی دیکر فوچویه آلمق ممکن اولیور . فوچینك دیبنده بشیلسی بر طورطی قالیور که روماتیزمویه قارشی مؤثر بردوا اوله‌رق بعض اطبا استعمال ایدرمش .

طرز تخلیطلری غایت مکتوم طوتیلان عطریات خلاصه‌لری چینقودن معمول قابلر درونده شیشه‌لرله محفوظ وبو قابلر دخی آغاجدن معمول ظرفاره موضوعدر .

بوقابلرك حاوی اولدیغی خلاصه‌نك قیمتی تقریباً ۱۵۰۰ مارق ، یعنی یمش بش انکلیز لیراسیدر .

افاده ایتدکلرینه کوره قولونیا صویی نه قدر زیاده طوررسه اونسبتده لطافت پیدا ایدییور . بولیخس پلاس مخزنلرنده ۱۷۵۰ سنه‌سندن برو محفوظ شیشه‌لر واردر . فقط صویی صاتمق ایچون بالطبع یوز الی سنه بکلتمیه جکلرندن صولر آلتی آی قدر فوچیلرده طوردقدن صکره میدان تجارته چیقاریلور .

یالکز بوفابریقه‌یه مخصوص مختلف قطعه‌ده شیشه اعمال ایدر برده برفابریقه واردر .

§

بولیخس پلاس خانه‌سنی زیارت ایدنلره اعمالات خانه صاحبی برلیترلك برشیشه قولونیا صویی اهدا ایتمکده‌در . بزده بر شیشه ویردی آنك اوزرینه صاحب خانه ایله شویله بر محاوره‌ده بولندق .

— معمولاتینك جسامتنه نسبتله بر شی دکلسه‌ده هر زیارتجی‌یه بویله برشیشه ویرمك چوق دکلمیدر !

صاحب خانه — حیف بو یوم ایچون قولونیا [illegible]

ویردیکمز اعلاننامه‌دن دها مفیددر . هر هدیه آلان برخاطرهٔ شکران محافظه ایدر . ممنون اولدیغی شیئی احباسنه سویله‌مك ایسه انسانلرك مقتضای طبیعتی‌در .

بن یالکز شوراسنه منحیرم ؛ سبریایه قدر انتشار ایتمش اولان ماریا فاربنا معمولاتی سزك استانبولکزه هنوز آیاق باصمامشدر . واقعا معطرات صاتان دکانلرده بك چوق قولونیا صویی بولنه بیلور . فقط اکثریسی تقلید و بر طاقمی ده ایکنجی ویا اوچنجی الدن کچمه‌در . چونکه استانبوله ارسال ایچون هیچ بر تاجردن شمدی‌یه قدر بر سپارش آلمدم .

تصویر اعلانات

یاخود

ژول شه‌ره

Jules Cheret

اعلاننامه‌لرك خلقه اشاعه وتوصیف مواد خصوصنده نه قدر تأثیری اولدیغی معلومدر . بو تأثیرك بر درجه‌یه قدر بزلرده بیله حکم سورمکه باشلادیغنی غزته‌لرك اعلان صحائفی اثبات ایتمکده‌در .

اعلان اصولینك امم قدیمه زماننندن برو جاری اولدیغنی مقدما بشقه بر اثرمزده تفصیلاً حکایه ایلمش ایدك . بوراده ایسه مصور اعلانلرله ، اعلانانی تصویردن وبو صورتك درجهٔ تأثیرندن بحث ایلیه‌جکز :

السنهٔ اجنبیه‌یه واقف اولانلره معلومدرکه اکثر مصور غزته‌لر اعلانلرینی دخی تصویر ایله مزج وتزیین ایتمکده‌در . هله اکثر بسنك رسملری الوان ایله آراسته اولدیغندن انسان نظر ربای وجدان اولان تصنیع بدیعنه حیران اولور قالیر .

مثلا بر اثاثجی دکانینك ویا بر طباقچی مغازه‌سینك اعلاننی کورمك وشامل اولدیغی اشیانك انواعنی اوکرنمك [illegible]

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E.588.37

اعلانه تصادف ایدرز : « درو سوقاغنده بورژوآنك مغازه‌سی ـ هر عصرك اسلوبنه موافق اشکال وانواع اوزره مصنوع مکمل سفره طاقلری ـ فیأت ١٩٠ فرانق. »

بو اعلان بزه او مغازه‌ده هربر طرزده سفره طاقمی بولندیغنی وفیاتنی اوگرتیر . فقط اشکال والوانیله نقوش وانواعی حقنده هیچ برشی اوگرتمش اولماز .

حال بوکه بریده بر رسملی غزته‌ده ینه او طباقجینك بر اعلاننه تصادف ایدرز . بوراده ایسه او اوفاجق اعلان غزته‌نك قابنده قوجه بر صحیفه‌یی استیعاب ایتمش ، هرنوعك برر نمونه‌سی طرزیله، لونیله، نقشیله رسم ایدلمش، فیأتیده حذالرینه قونمشدر . بناءً علیه طباق اعلانی تحری ایدن ذات بو صحیفهٔ مصوره سایه‌سنده آرادیغی بولور، بولدیغی بگنور وَیا بر فکر پیدا ایدر . آندن صکره ایشنه گلوب گلمیه جکنی بالملاحظه قرارلشدیرر .

§

مقاله‌مزه عنوان ایدندیگمز (موسیو ژول شه‌ره) ایسه اعلاناتی تصویر ایتمك اصولنی ایجاد ایدن ذاتدر . فقط بوذاتك ایجادی بالاده تعریف ایتدیگمز طباق اعلانی یولنده اولسه ایدی ایجاد اطلاقنه سزاوار اولماز ایدی . موسیو شه‌ره ارباب ذکادن بر ذات اوله‌رق باخصوص (آرتیست) یعنی هنرور اولدیغی حیثیتله طبیعت بشری لایقیله تتبعه موفق اولمش وَانسانك بوخصوصده دخی الك ضعیف طمرینی کشف ایلمشدر .

شه‌ره‌یه برصاحب صنعت مراجعت ایدوبده شو صنعته دائر براعلان تصویر ایتسه‌کز دیه‌جك اولسه مومی‌الیه برقاچ دقیقه اعمال فکر وملاحظه‌دن صکره النه قلمی آله‌رق تصویره باشلار .

مومی‌الیهك اعلانلرندن برینك طرزینی تعریف ایده‌لم:

پارسك اوپه‌را جاده‌سنده (هقتور ماق) نامنده مشهور برگوزلکجی دکانی واردر . ینه برقاچ سنه واردرکه منجم مشهور فلاماریون نامنه برده چفته دوربین ایجاد اولنمش وَمنحصراً بودکان صاتمقده بولنمشدر .

موسیو شه‌ره بو دوربینی شویله اعلان ایتمش : مرمر طربزونلی غایت واسع برباغچه سدّی . بو سدّك صول طرفنده دیگر سدّه اینر بر نردبان آنك یاننده‌ده دالاری سدك اوزرینه طوغری سایه فکن اولمش برچنار آغاجی . سدّدن باقلمق اعتباریله قوهٔ باصره‌یی اتعاب ایده‌جك قدر وسیع بر وادی . وادینك نهایتاری لطیف اورمانلرله افقی تشکیل ایدییور . سمانك اوته‌سنده، بریسنده برقاچ سحاب پاره ایله گرك ارتفاعاً گرك بعداً یکدیگرینه ایچه عظیم برمسافه‌ده ایکیده بالون اوچییور . سدّك اوزرنده ایسه ایکی اوچ قادین بولنیور. قادینلردن بری بردوربین ایله بالونلره باقیور . دیگر برقادننده الندکی چفته دوربینی رفیقه‌سنه اوزاده‌رق « باقه‌ایه همشیره‌جکم ! اوعادی دوربینله باقه، هیچ برشی گوره‌مزسك! بالونلری ایچه گورمك ایسترسه‌ك آلده شو (ژومه‌ل فلاماریون) ایله باق » دییور .

بولوحهٔ اعلانك آلتنده ایسه یالکز شوعباره گوریلیور: (اوپه‌را جاده‌سی نومرو ١٩ هقتور ماق)

هنرور مشارالیهك قوهٔ خیالیه‌سی برخارقهٔ عاده حکمنده اولدیغندن ، هرنه صنعت وتجارته منسوب اولورسه اولسون مراجعت ایدن برآدمه درحال اوصنعتله متناسب وَفوق‌العاده عالی برفکرك حصولی اولمق اوزره بولوحهٔ بدیعه تصویر ایلر . بوذاتك اعلانات مصوره‌سی سایه‌سنده ارباب صنایع امتعه‌لرینی صاتمقده فوق‌العاده مظهر تسهیلات ورواج اولدقلری گی کندیسی دخی بوسایه‌ده برمیلیون فرانق صاحبی اولمش وَتا آمریقادن سپارشلر آلمغه باشلامشدر:

فرانسه حکومتنجه برقاعده واردرکه هرسنه بیل باشنده هرصنفه منسوب اصحاب لیاقت واقتداردن برقاچ ذاته (لژیون دونور) نشانی و برمکدن عبارتدر . لژیون دونور نشانینك شرف واعتباری نه‌درجه‌لرده عالی اولدیغنی ایسه رئیس سابق ژول غره‌وینك دامادی ویاسونك حادثه‌سی اصحاب مطالعه‌یه افهام ایلمشدر صانیرز .

ینه فرانسه‌جه برقاعده واردرکه اصحاب حیثیت واعتباردن اون اون بش ذات برآره‌یه گلوبده برمذکره تنظیمله برینك لژیون دونور نشانی احرازه لیاقتنه شهادت ایله‌جك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.38

اولسه‌لر رئیس حکومتجه اصحاب شهادتك مستدعیاتی معتبر طوتلق ضروریدر .

ایشته ۱۸۹۰ سنهٔ میلادیه‌سینك دخولندن بش اون گون اول پارسك ، ددبا ، نان ، فیغارو ، غولوا ، لافرانس ، لالیبرته ، لاره‌پوبایق فرانسز گبی الك مشهور و معتبر غزته‌لری بر مقالهٔ مخصوصه نشریله موسیو ژول شه‌ره‌نك محصول عرفانی اولان تصویر اعلانات اصولی سایه‌سنده ممالکتك صنایع وتجارتجه گوریلان انقلابی بیان ایله مومی الیهك اثریون دونوره کسب استحقاق ایلدیگنی اعلان واستدعالرینك نظر اعتباره آلنمسنی رئیس حکومتدن رجا ائلمشلر ایدی . رجالری ایسه اسعاف اوله‌رق مومی الیه اثریون دونور اعطا اولنمشدر .

§

پارسده گزن بر آدم هرهانگی سوقاقدن گچرسه النده بر مغازه‌نك رنگا رنك کاغدلره ویا الوان گونا گون ایله تصویر اولنمش ورقپاره‌لر اوزرینه مطبوع اعلانات توزیع ایدر یوزلرله اشخاصه تصادف ایلر . بو اعلاننامه‌لر اوقدر متنوع ، اومرتبه‌لرده لطیفدرکه بالذات بنم آلوبده جمع ایلدیگمك انواعی یدی یوزی متجاوزدر .

بعض غلبه‌لك جاده‌لرده ایسه توزیعه امکان اولمدیغندن اعلانجیلر اللرنده‌کی ورقپاره‌لری یوکسك بر بره چیقه‌رق وبولوارده ایسه‌لر آغاجلره طرمانه‌رق خلقك باشنه طوغری فرلادیرلر . او حالده ایسه گویا بیکلرله مرغان هندی پروازه گلمشده قونه‌جق یر آریبورمش گبی لطیف بر منظره حاصل اولور . طبیعی هرکسده بر دانه‌سنی آلور .

قریستوف قولومب کره‌سی

۱۸۹۲ سنهٔ میلادیه‌سنده ، یعنی قریستوف قولومبك آمریقایی کشفینك دردنجی یوزنجی سالنده (شیقاغو) شهرنده کشادی مقرر اولان معرض عمومیده کاشف مشار الیهك ابقای نامی ایچون برمونومان (یعنی بنای معظم) تأسیسی تصمیم اوله‌رق بو بابده مشاهیر مهندسین ومعماران طرفندن برچوق پلان تنظیم واعطا اولنمش اولدیغی حالده (آلبردو پاللاچیو) نامنده اسپانیالی بر معمار طرفندن رسم اولنان شکل ایله لایحهٔ فنیه سرگی قومیسیونی طرفندن نظر تقدیره آلنمشدر .

پاللاچیونك لایحه‌سنده معرض عمومینك وسطنده سکسان متره بر قاعده اوزرینه موضوع اوچ یوز متره قطرنده بر کره انشاسی تکلیف اولنمشدر . بو کره‌نك اوزرینه قریستوف قولومبك اسپانیادن رکوب ایله ارض مجهولی تحری یه چیقدیغی سفینه‌نك عینی اولمق اوزره بر کمی اوتورتیله جقدرکه کمینك اومورغه‌سندن اورته دیرکنك ذروه‌سنه قدر اولان یگرمی بش متره داخل حساب اولدیغی حالده کره‌نك سطح زمیندن اولان ارتفاعی ۴۰۵ مترویه بالغ اوله جقدر .

گرك قاعده‌سی وگرك کره ایله اوزرنده موضوع بولنه‌جق سفینه چکمه چلیکدن معمول اوله‌جق وکره‌نك داخلیله خارجی سیالهٔ برقیه ضیاسیله تنویر ایدیله جکدر .

کره‌نك درونده بری سطح کره‌دن یوز ، دیگری ایکی یوز متره ارتفاعده ایکی شر یوز اللیشر متره چوره‌سنده بر صالون بولنه‌جق وخارجاً دخی مدار بروج مقامنده کره‌نك اطرافنی اون بش متره عرضده برچنبر حکمنده اولان واسع بر بالقون احاطه ایده جکدر . قاپولری بو بالقونه آچیلور متعدد قازینولر ، لوقانطه‌لر ، بیراخانه‌لر ، چالغیلی قهوه‌خانه‌لر بولنه‌جقدر .

کره‌نك درونه چیقمق اوزره قاعده‌نك درت جهتندن درت نردبان بولنه‌جغی گبی درت عدده مصعاد ربط ایدیله جکدر .

کذا طبقات کره‌یه داخلدن صعود ایچون هم نردبان هم مصعاد بولندیریله جقدر .

بالقون کره‌نك نصفده اوله‌جغی جهتله سطح ارضدن ۲۳۰ متره ارتفاعده بولنه‌جقدر .

بالقونك کنارلری ایسه آمریقا حکومات مجتمعه‌سینك آرمه‌لریله تزیین ایدیله جکدر .

ایکنجی صالونك اورته‌سنده قریستوف قولومب ایله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588, 39

ایستاتیستیق

کرهٔ ارض ایله سکانی حقنده برایستاتیستیق

کرهٔ ارضك سطحی ٥ میلیون مربع (میریا متره) اولهرق، بونك ثلثانی میاه ایله مستوردرکه اصل قره دیدیکمز یرلر ١٣٢ میلیون مربع (کیلو متره) دن عبارتدر .

بواراضینك اوزرنده بدوی ومدنی برمیلیار ٦٠٠ کسور میلیون نفوس متعیش اولدیغندن ذکر اولنان اراضی بنی-البشر صورت متساویهده تقسیم اولنمق لازم گلسه هرفرده ٩٣ متره قدر یر اصابت ایلر .

الك زیاده کثرت نفوسه مالك اولان قطعه مهد بشر اولان آسیادرکه ٨٩٠ میلون نفوس حاویدر .

مدنیتجه الك منور قطعه اوروپادرکه ٣٢٠ میلیون نفوسی شاملدر . آفریقاده ٢٩٠ آمریقاده ١٠٦ اوسترالیاده ٤ بچق میلیون واقطار قطبیهده سکسان بش بیك نفوس حساب وتخمین اولنمقدهدر .

یومی ١٢ ساعت یول یوریان برآدم کرهمزی ٨١٢ کونده چنبرگی طولاشهرق حرکت ایتدیکی نقطهیه واصل اولور .

جسامت کره ٥١٥ میلیون ٥١ بیك کیلو متره مکعبندهدر .

عالم تمدنده ٣٤٤ میلیون عائله ـ ٦١ میلیون قیز ـ ٥٠ میلیون ارکك چوجق اولهرق، برسنهده ١٤,٣١٠,٩٥٨ انسان تولد ـ ١٥,١٢٢,٢٣٧ نفوس وفات ایدر . وفیات اوغلانلرده زیاده اولهرق ١٥ میلیون کسور اوغلان و ٩ میلیون کسور قیز وفات ایدر .

بوحسابه گوره روی ارضده بهر دقیقه ظرفنده ٢٢ ارکك ٢١ قیز چوجق طوغهرق ١٨ قیز ٣٠ اوغلان وفات ایدیور .

بنی بشر آرهسنده ٧٩٠,٠٠٠ کور ٣٠٠,٠٠٠ صاغر ودیاسز ٤١٤٠٠٠ مجنون ، ٨ میلیون حاکم، ١٤ میلیون آووقات، ٧ میلیون طبیب واردر .

انسانلرك حقوق خستهلکنه وجودخستهلکندن زیاده مبتلا اولدقارینی آووقاتلرله طبیبلر آرهسندهکی نسبت ارائه ایتمکدهدر .

انسانلری خرسز وحیدودلردن محافظه ایچون ٤ میلیون ژاندرمه مستخدم اولهرق، فقط خرسزلرك مقدار حقیقیسنی هیچ برمحاسب تعیین ایدهمز .

اوروپا کتابخانهلریله مقدار کتب

⊛ آوستریاده ٥٧٠ کتابخانهده ٥,٤٧٥,٧٩٨ جلد کتاب موجوددر .

خریطهلرله یازمه کتابلر حساب مذکور خارجندهدر . بهر یوز نفوسه ٢٦ قدر کتاب اصابت ایدر .

⊛ ایتالیاده ٤٩٣ کتابخانهده ٤٣٤٩,٢٨١ جلد کتاب بولنیور . بوکتابلردن ٣٣٠٥٠٠ جلدی ال یازیسیلهدر .

ایتالیاده بهر یوز نفوسه ١٦ جلد قدر کتاب اصابت ایدر .

⊛ پروسیاده ٣٩٨ کتابخانهده ٢,٦٤٠,٤٥٠ کتاب موجوددر . بهر یوز نفوسه ١١ کتاب اصابت ایدر .

⊛ انکلتهده ٢٠٠ کتابخانهده ٢,٨٧١,٤٩٣ جلد کتاب موجوددر .

بومقدارك بگرمی آلتی بیك جلدی ال یازیسیلهدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No. 26.588.40

۞ فرانسه‌ده ٥٠٠ کتابخانه وَ بونلرده ٤,٥٩٨,٠٠٠ جلد کتاب موجوددر . بومقدارك ١٣٥ بيك جلدی ال یازیسیله‌در .

۞ روسیه‌ده ١٤٥ کتابخانه‌ده ٩٥٢,٠٠٠ جلد کتاب موجوددر . بهر یوز نفوسه ١ جلد کتاب اصابت ایدر . بوکتابلردن ٢٤٣٠٠ جلدی ال یازیسیله‌در .

۞ باویه‌راده ١٦٩ کتابخانه‌ده ١,٣٦٨,٥٠٠ جلد کتاب موجوددر . بومقدارك ٢٤٠٠٠ جلدی ال یازیسیله‌در .

ذکر اولنان کتابخانه‌لر آیری آیری نظر اعتباره آلنور ایسه پارسه‌دکی کتابخانهٔ ملیّه‌ده ٢,٧٨٠,٠٠٠ جلد کتاب بولندیغی وَبناءً علیه خزانة‌الکتب عالمك اك جسیمی اولدیغی ظاهر اولور .

لوندره‌ده (بریتش موزه‌ئوم) کتابخانه‌سنده ١ میلیون کسور وَمونیخ شهری کتابخانه‌سنده ٨٠٠,٠٠٠ وَبرلین کتابخانه‌سنده ٧٠٠ بیك . ویانه کتابخانه‌سنده ٤٢٠ بیك جلد کتاب واردر .

اوروپاده یوزبیکدن زیاده نفوسی شامل اولان بلاد مشهوره

اسامیٔ بلاد	اسامیٔ دول	مقدار نفوس
لوندره	انگلتره	٤,٥٠٠,٠٠٠
پارس	فرانسه	٢,٧٥٠,٠٠٠
برلین	پروسیا	١,٣٥١,٠٠٠
ویانه	آوستریا	١,٠٤٥,٠٠٠
قسطنطینیه	دولت عثمانیه	٨٥٠,٠٠٠
پته‌رسبورغ	روسیه	٦٩٠,٠٠٠
موسقوه	روسیه	٦١٥,٠٠٠
غلاسقو	انگلتره	٥٥٧,٠٠٠
مانچستر	انگلتره	٥٥٠,٠٠٠
لیوه‌رپول	انگلتره	٥٣٠,٠٠٠
ناپولی	ایتالیا	٤٦٠,٠٠٠
بیرمینغام	انگلتره	٣٧٧,٠٠٠
لیون	فرانسه	٣٤٣,٠٠٠
بروقسه‌ل	بلچیقا	٣٢١,٠٠٠
مارسیلیا	فرانسه	٣١٩,٠٠٠
بودا - پشت	مجارستان	٣١٥,٠٠٠
دوبلین	ایرلاندا (انگلتره)	٣١٥,٠٠٠
وارشوویا	لهستان (روسیه)	٣١٥,٠٠٠
هامبورغ	آلمانیا	٣٠٥,٦٩٠
آمستردام	هولاندا	٢٩٦,٠٠٠
میلان	ایتالیا	٢٨٧,٠٠٠
مادرید	اسپانیا	٢٨٧,٠٠٠
روما	ایتالیا	٢٨٢,٠٠٠
مونیخ	باویه‌را	٢٦١,٤٨٠
قوپنهاغ	دانیمارقه	٢٢٥,٠٠٠
ادیمبورغ	انگلتره	٢٢٥,٠٠٠
درست	ساقصونیا	٢٤٦,٠٨٦
بکرش	رومانیا	٢٢٠,٠٠٠
بوردو	فرانسه	٢١٥,٠٠٠
طورینو	ایتالیا	٢١٠,٠٠٠
لایپسیق	آلمانیا	١٧٠,٣٤٠
یه‌نا	آلمانیا	١٦١,٤٠١
فرانقفورت (m)	آلمانیا	١٥٤,٥١٣
هانوور	آلمانیا	١٣٩,٧٣١
اوشتوتغارت	وورتنبرغ	١٢٥,٩٠١
استرازبورغ	آلمانیا	١١٤,٩٨٢

اوروپاده مکاتیب موجوده

§ آلمانیاده : ٤٢ میلیون نفوس وَ ٦٠٠٠٠ مکتب - ٦,٠٠٠,٠٠٠ شاگرد موجوددر .

بهر مکتبه ١٠٠ نفر شاگرد اصابت ایدییور .

مکتبلرك مصارف سنویه‌سی ٨٥ میلیون مارقه بالغ اولدیغندن هرآلمانه ٢ مارق ١٠ فنیغ یعنی ١١ بچق غروش اصابت ایدییور .

§ انگلتره‌ده ٣٤ میلیون نفوس وَ ٥٨٠٠٠ مکتب - ٣ میلیون شاگرد موجوددر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.41

بهر مكتبه ٥٢ شاگرد اصابت ايديور .

مكتبارك مصارف سنويه‌سى ٧٠ ميليون شيلنه بالغ اولمقله هرانگليزه ٢ شيلين كسور پنى يعنى اون ايكى غروش اصابت ايدر .

(انگلتره‌ده معارف نظارتى يوقدر، مكتبلر قومون ، يعنى جماعات بلديه طرفندن اداره اولنور)

§ آوستريا مجارستانده : ٣٧ ميليون نفوس وَ ٣٠ بيك مكتب ـ ٣ ميليون شاگرد موجوددر .

بهر مكتبه تقريباً ١٠٠ شاگرد اصابت ايدر .

مصارف سنويهٔ مكاتب ٣٧ ميليون فلورينه بالغ اولديغندن بهر آوستريالى‌يه ١٠ غروش اصابت ايدر .

§ فرانسه‌ده ٣٧ ميليون نفوس وَ ٧١ بيك مكتب ـ ٤ ميليون ٧٠٠ بيك شاگرد موجوددر .

بهر مكتبه ١٦ شاگرد اصابت ايديور .

مصارف سنويهٔ مصارف آلتمش ميليون فرانق اوله‌رق بهر فرانسزه ٨ غروش اصابت ايديور .

§ روسيه‌ده ١٠٥ ميليون نفوس وَ ٣٢ بيك مكتب ـ ١ ميليون شاگرد موجوددر .

هرمكتبه ٢٧ نفر اصابت ايديور .

مصارف سنويهٔ مكاتب نفوسه تقسيم اولنورسه هرفرده ١٠٠ پاره قدر اصابت ايدر .

§ ايتالياده : ٢٨ ميلون نفوس وَ ٤٧ بيك مكتب ـ ١ ميليون ٩٠٠ بيك شاگرد موجوددر .

هرمكتبه ٤٠ شاگرد اصابت ايديور .

مصارف سنويهٔ مكاتب ٣٠ ميليون فرانقه بالغ اولديغندن بهر ايتاليانه‌ده ٥ غروش اصابت ايدر .

§ اسوچ ـ نوروچ

معارف خصوصنده ملك متمدنه‌نك اك بختيارى بو ايكى مملكت خلقى‌در . چونكه بو ايكى قطعه ٦ بچق ميليون نفوسه مالك اولديغى حالده ١٤٥١٥ عادى وَ ١٢٦ عالى بو مكتبلره ايسه سنوى ٦٠٠ بيك شاگرد دوام ايدر.

اك صوك ايستاتيستيقلرك ويرديگى معلوماته گوره قرق ياشندن زياده بولنانلرك يوزده طقسان طقوزى اوقويوب يازمه بيلمكده‌در .

لوندره شهرينه دائر بر استاتيستيق

لوندره‌نك طولى شرقدن غربه طوغرى ٢٦ كيلومتره وَعرضى تقريباً اون ايكى ايله ١٣ كيلومتره آره‌سنده‌در .

مساحهٔ سطحيه‌سى ٣٤٠٠٠ هكتار، يعنى استحكامات ايله محاط اولان پارسك يدى مثلى اتساعنده‌در .

٤,٠٢٥,٨٠٠ نفوسدن عبارت اولان اهاليسى ٢٣٠٠٠ صوقاق درونده بولنان خانه‌لرده ساكندر .

بو صوقاقلر اوج اوجه گتيريله‌جك اولسه ١٠٠٠٠ كيلومتره بر طول حاصل اولوركه لوندره‌دن بحر هنده كائن سيلاند جزيره‌سينك (پونت ـ دوغال) شهرينه قدر اولان مسافه‌يه مساويدر .

شهرده ٤٥٠٠٠ كرا عربه‌سى، بش نوع طرامواى وَاومنيبوس يگرمى بيكدن زياده قوناق عربه‌سى واردر .

سنوى ١٠ ميليار ٤٠٠ ميليون مكعب انگليز قدمى غاز يانار .

١٠٠٠ كليسا وَمعابد ايله ٤٥٠٠ بيراخانه موجوددر.

پارس معرض عموميسنه دائر ايستاتيستيق

بو معرضك جسامتيله محتوياتى حقنده لازم كلان تفصيلاتى بالاده بيان ايلمش ايدك . سرگينك قاپانمسنى متعاقب، كشادندن سدينه قدر دخول ايدن زوّار ايله سرگى درونده متشكل متنوع كارگاهلرده وقوع بولان اخذ واعطانك مفرداتى نشر ايدلمش اولديغندن بزده خلاصه طريقيله نظر ارباب مطالعه‌يه ارائه ايتمك ايستدك :

سرگى يه ابتداى كشادندن اعتباراً كل يوم ١٢٠ بيكدن ١٥٠ بيكه‌قدر وَپازارلر ايله يورطى گونارى ٣٥٠ وَ ٤٠٠ بيك زوّار دخول ايتمشدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşiv
No 2E.588.62

نامنده برذات ایدی . مؤخراً دردنجی هانرینك زوجه‌سی بوقوناغی اشترا وهدم ایتدیره‌رك واطرافنده بولنان برچوق بنالرله باغچه‌لری قوناغك عرصه‌سنه علاوه ایله بر سرای مکلف بنالنی تصمیم ایلیه‌رك پلانارینی زمانینك الك بنام معماری اولان (ژان ده بروس) ه ترسیم ایله برابر ١٦١٣ تاریخنده انشاسنه باشلانمشدر .

دردنجی هانرینك زوجه‌سی اولان ماری دومه‌دیچی ایتالیان اولدیغندن معمار مداهنه‌کار سرایی ممکن مرتبه قرا - لیچه‌نك فلورانسه‌ده درونده طوغمش اولدیغی (پیتی) سرایینه تقلیداً تزیین ایلمشدر .

بروقتار بوسرایی مدیچی سرایی نامیله یادایتدکاری حالده ١٦٣١ ده ماری دو مدیچی بونی اکبر اولادی اولان (غاستون دورله‌آنه) هدیه ایتمش اولدیغندن (اورله‌آن) سرایی نامنی آلمش ایدی . غاستونك وفاتندن صکره لوقسنبورغ سرایی نامیله یاد اولنمغه باشلامشدر .

١٧٧٩ ده اون آلتنجی لوئی، سرایی برادری (قونت دوپرووانسه) اهدا ایتمش و ١٧٩٢ سنه‌سنده یعنی انقلاب کبیر دورنده املاك مایه صره‌سنه کچمشدر .

ناپولیون بونا پارتك دور سلطنتنده اعیان مجلسی لوقسنبورغ سرایندہ انعقاد ایدردی . مشار الیهك سقوطیله بور بونارك فرانسه‌یه عودتارنده مشهور مارشال (نه‌ی) بوراده استنطاق ومحاکمه اولنمش وسرای قربنده الیوم هیکلك مرکز بولندیغی محلده قورشونه دیزلمشدر .

لوقسنبورغ سرایی پارسك ابنیهٔ محتشمه‌سندن بریدر . عرصه‌سنك مقدار سطحی تربیعاً ٣٥٧,٤٠٤ متره اوله‌رق بونك ١١٩٩١ مربع متره‌سی بنالره حصر ایدلمش ومتباقی ٣٤٥,٥١٣ متره‌سی باغچه‌سنه تخصیص ایدلمشدر .

باغچه‌نك طرحاری ینه معمار (ده‌بروس) ك اثر ترسیمیدر . باغچه‌ده الك زیاده نظر ربا اولان شی جسیم بر حوضك درونده صوبی، متعدد قدمه‌لردن متشکل اوفاق وفقط مصنع برچاغلایاندن دوکیلان (مدیچی چشمه‌سی) درك جهه‌سنده اساطیر یونانده یدی سکز پرینك هیاکل مجتمعه‌سی کورولمکده‌در. بوندن بشقه اطرافی افلاکه سرچکمش وصفنه لایق اولو آغاچارله محاط یوللرنده، کچیدلرنده، یول آغزلرنده مشاهیر رجال ونسواندن قرق‌قدر ذواتك هیکلی مرکوزدر .

باغچه غایت لطیف اولدیغندن اقشاماری جوار محله‌لر اهالیسی تنزه واستراحت ایچون بورایه طوپلانیرلر .

سرایك برقسمی عصر حاضر رساملرینك آثار بدیعه‌سنه موزه اتخاذ قلنمشدر .

الحالة هذه مجلس اعیان، بنانك برقسمنده واقع بیوك بر صالونده اجتماع ایتمکده‌در .

§

احمد مدحت افندی حضرتلرینك جولانلرنده بو باغچه‌نك تعریفی صره‌سنده شوفقرهٔ غریبه کوریلیور :

« فرانسه مشاهیر نسوانندن یکرمی قدر (قادینلرك)
« (هیکللری) (بنچه) ایچون الك بیوك تزییناندن عداولنیور
« ایسه‌ده او هیکللر، اویله موزه(خانه)لرده لطافت بخشای
« عیون ناظرین اولان غایت کوزل ومتناسب قادینلری
« تصویر ایتمیوب بعضاری (جادی) و بعضاری (چنکانه
« قاریسی) ظن اولنه‌جق قدر کریه شیلری‌ده تصویر
« (ایلدکارندن) کوز، بونلرك تماشاسندن پکده خوشلانماز .
« فقط فرانسه تاریخی ایچون اهمیتلری وار ایمش‌ده بو
« اهمیتلرینه رعایةً هیکللری اوراده جمع ایدلمش ایمش »

بر باغچه‌یه برایستاتو رکز ایدلدیکی وباخصوص بو ایستاتو برقادینك اولدیغی حالده مطلقا نظر ربا ویا شوق آور اشها اوله‌جق بر لطافت، بر تناسب ارائه ایتمسی اقتضا ایده‌جکی بیلیوردق .

مثلا اسلامده هیکل یاپدیرمق عادتی جاری اولوبده غبطه رسان رجال اوله‌جق بعض خدمات معظمه‌ده بولنان نسوانك هیکللری یاپدیرلسه وفرض بویا مدحت افندی حضرتلرینك سکسان طقسان یاشلرنده وفات ایدن بیوك والده‌لریده قفقاسیه‌یی استخلاص کبی وطننه برده بیوجك بر خدمت ابراز ایتمش بولنسه ایدی‌ده تذکار نامنه وسیله اولمق اوزره چرکسلر ایستاتوسنی یاپدیره‌رق مثلا (آنایا) شهرینك عمومی بر باغچه‌سنه و یا مشار الیه حضرتلرینك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.43

منسوب اولدقاری ـ کندی طرفارندن مروی اولان ـ (خاوجیر) عائله‌سنك مسقط رأسنه رکز اتمه‌لر ایدی عجبا او طقسان یاشنده‌کی بیوك والده (ونوسه) می بکزه‌یه‌جك ایدی یوقسه منظره‌لردن استکراه ابتدکاری (جادی) قاریارینك فلانلرك رشقه‌سیده اوراده‌می تجلی ایتمك لازم کلیردی ؛ کندیاری تخیل بیورسونلر .

برده بو باغچه‌ده مراوز اولان هیکللر صره‌سنده ماری میدیچی کبی رفراله زوجه‌لك، برقراله والده‌لکله برابر برمدت نائبه‌لك ایله شرفیاب اولمش برمهد حکمرانی دخی بولندیغی وباخصوص موجود اولان هیکلی سن هرمنی ارائه ایدر صورتده اولدیغی جهتله (جادی ویا چکانه قاریسی) تعبیرله توصیفده ادب سیاستك نصل جواز ویردیکی آکلایه‌مایز باخصوص برملتك ، هیاکلی رکز ایده‌جك قدر مظهر اعزازی اولمش مشاهیری تحقیره جرأت نزه قایر ، ادب باشالغت حدّ غایه‌سیدر .

حقیقت حلده سه ادب سیاست وارب نزاهتی مداد نهکمه غرق ایدن بو درلو طغیان قلملر دوشمنه‌دن، دوشمکه لزوم لومه‌دن یازی یازمقدن ایلری کلیر . افکار وکفتار ده معاصرلرینه نمونهٔ امتثال اولمق استیانارك برارده التزام نزاهت ایتمه‌لری وتحقیر ایجاب ایدرسه برملتك اعاظمی دکل ، تحقیری واجب اولان سیئاتی ارائه ایله ارباب مطالعه‌یی تحذیر ایلمه‌لری اقتضا ایدر صانیرز .

لؤور سرایی

(رسمی مکزیجی صحیفه‌ده)

لوور سرایینك زمان تأسیسی فرانسه تاریخنك خفایاسندن معدود اوله‌حق درجه‌لرده روایات ریب وکمان ایچنده استتار ایتمشدر .

یالکز شمدی مبی بولندیغی محلده (فیلیپ اوغوستك) دور حکومتندن مقدم، یعنی ۱۱۸ سنهٔ میلادیه‌سندن اول مستحکم برشاطو بولندیغی مؤرخین تأمین ایتمکده‌در . حتی حکمدار مشار الیهك بوشاطویی کاملاً هدم ایله مجدداً بنا ایتدیردیکی ویاخود محو واثبات صورتیله شکل اصلیسنی کلیاً تغییر ایلدیکی ظن اولنمقده‌در .

١٢٦٤ سال میلادیسنده بشنجی شارل شهرك سورینی لوور جهتندن قالدیرمقله سرایی اولدقجه توسیع ایله‌رابر، جنوبه طوغری منظره‌سنه خیلی کشایش ورمش‌در . او وقتکی بنادن ایسه‌الیوم هیچ اثر قالمامش کبی‌در . یالکز سرایك ایچ حولیسنده اسکی بنایك اطلالنی ، قالدیرم طاشلری اره‌سنه وضع اولنمش اولان مرمر مفروش خطار ارائه ایتمکده‌در .

برنجی فرانسوانك عهد حکومتنده ١٥٤٦ سنه‌سینه طوغری شمدیکی سرایك بناسنه شروع ایدلمش وعملیات انشائیه (پیئر لسقو) نامنده برمعمار تودیع ایدلمشدر .

او تاریخدن شمدیه قدر فرانسه‌ده اجرای حکومت ایدن قرالر، ایمپراطورلر بنانك طرز انشاسنده رچوق تغییرات اجرا ایتدیرمشلر وبر طاقم علاوات ایله توسیعه چالشمشلردر .

بیوك ناپولیون زمانده (لوور)ی تویلری سرایینه التصاق ایتدیرمك اوزره ریختم جهتنده انشاآته باشلانلمش ایسه‌ده مشار الیهك اشتغالات حربیه‌یه مصروف اولان اوقاتی بو تشبثی اوراده ایلری واردیره‌مامشدر .

١٨٧١ ده (قومون) طرفندن تویلری آتشه ویرلدی . یکی ودها طوغرسی دورنده تحصن ایتدکاری جهتله ودرسای حکومتی طرفندن آتیلان کوللرلدن تویلری یاندیغی وقت، لوورك ده برقسمی محترق اولمش ورقاچ سنه صکره حکومت جمهوریه طرفندن تعمیر ایدلمشدر .

لوور سرایینك داخلی نقوش وصنایع معماریه اعتبارله فوق العاده دینه جك مرتبه‌لرده مزیندر . سرایك بیوك برقسمی آثار عتیقه ایله صنایع بدیعه ، وآثار بحریه موزه‌سی حالنه قونلمش و (ریوولی) صوقاغنه ناظر اولان برقسم صغیری مالیه نظارتی مأمورینه تخصیص قلنمشدر .

سرایك خارجاً مشهود اولان عظمتی، سیر ایدنلرك قلبنه القای هیبت ایده‌جك رصورتده‌در . الك زیاده جالب حیرت اولان قسمی ایسه (لوور) میدانه ناظر اولان جهتی‌در که جبه‌سنك ایلرویه فرلامش اولان سقفی،

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
Nr. 36.588.44

٧٣ مسكرات .

زراعت وتكثير ماهى دائرهٔ مخصوصه‌سى (اورسه ريختيمى)

سكزنجى قسم :

٧٤ چفتلك آخورلرى نمونه‌لرى .

٧٥ باغچيلق .

٧٦ هوام مفيده وغير مفيده .

٧٧ انواع ماهى وحيوانات قشريه .

باغچواناق :

(طروقاده‌رو سرايى) باغچه‌سى

٧٨ سرلر وباغچواناق ادواتى .

٧٩ ازهار ونباتات تزيينيه .

٨٠ سبزه .

٨١ ميوه‌لر وميوه‌دار آغاجلر .

٨٢ تخملر وقورى ميوه‌لر .

٨٣ سرلره مخصوص نباتات .

٨٤ زراعت ايستانيستيقلرى، چفتلك اداره‌سى اصولى .

٨٥ اصول تدريس زراعت .

§

ايشته معرض عمومينك شامل اولديغى اشيا اساساً سكز قسمه وَ ٨٥ نوعه آيرلمشدركه هرنوع دخى كندى دائره‌سنده برچوق انواع حاصل ايدر .

مثلا صنعتكز بولنديغى ايچون بوراده صنايع سائره‌يه مثال اوله‌رق طباعتى عرض ايده بيليرز :

طباعت دينلمجه خاطره نه گلير ؟ قورشوندن دوكولمش اشكال حروفى برآرديه كتيره‌رك تشكيل ايديلان لوحه‌يى برمنكنه‌نك اوستنه قويمق وَاوزرينه سياه برمايع سوردكدن صكره منكنه‌يى تضييق ايله كاغده باصمق . باقيلسه اساس طباعت درت شيدن عبارت گورينور ؛ يعنى قورشوندن حروف ، درت ديرك اوستنده برتضييق منكنه‌سى ، براز مركب ، لزومى قدر كاغد . شو درت شى موجود اولنجه صنعت طباعت وجود بولمش اوليور . حال بوكه صنعت طباعته متعلق ادواتنك اساميسنه مخصوص اولمق اوزره آلمان لسانده قوجه برقاموس واردركه ايكى بيك يدى يوز بوقدر كلمه‌نى شاملدر .

بو اساميك مستالرينى بر برده جمع ايتمش برمطبعه‌نك وجودينى تصوّر بيله ايده‌مير . فقط الك عادى برمطبعه‌ده، مثلا مطبعهٔ عاجزانه‌مده موجود اولان ادوات طباعت دخى هيچ اولمازسه ٢٥٠ پارچه‌يه بالغ اولور . بناءً عليه معرض عمومينك صنوف اشيايه مخصوص اولان تقسيماتى صره‌سنده (مطبعه‌جيلق) ديه يك قلم گوريلان اشارت ، صورتده نه قدر اهميتدن عارى ايسه حقيقت حالده اورتبه مهمدر . چونكه ايكى بيك يدى يوز بوقدر نوع ادوات ايشته هپ او مطبعه‌جيلق عنوانى آلتنده مندمجدر .

قشتاله قرالى فرديناند . ١٥١٦ـ١٤٥٢

Isabelle.

زوجه‌سى ايزابل لاقاتوليك

قبل الميلاد ١٥٠٤ـ١٤٥١

قريستوف قولومب

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No IE.588.45

صنوف سائرهنك دخی بو قدر تفرّعاتی فرض اولنور ایسه سرگینك موضوعاتی نوع اعتباریله نه مقداره بالغ اولدیغی پیش تصوّرده تعین ایده بیلیر .

§

عالم مدنیتك قلبگاهنده نازنین دلربای مدنیت نظر ربای افکار اولان شعشعهٔ کمالات وترقیاتیله بیك صورتده عرض وجود ایتدیگی وصنوف مختلفه‌یه منسوب میلیون، میلیون خلق او انموذجگاه بدایعده معرض تشهیره قونیلان آثار معرفتی مشتاقانه تماشا وتدقیق ایله حصه‌یاب فیض وکمال اولمق ایچون اوقیانوسلری آشه‌رق پارسه دوکیلوب گلدیگی حالده بزلرك دنیادن خبرمز یوقش گبی صاغیرلره بیله وله رسان اوله‌جق صورتده گران خواب غفلته طالیشمز واطرافمزی محیط اولان حصار معنویٔ جهل وتعصبی آشوبده عالم ترقی‌یه پویان اوله‌مایشمز انسانی دلخون ایده‌جك حالاتدندر .

واقعا سرگیده آره صره برقاچ فسلی‌یه، بر ایکی صارقلی‌یه تصادف اولنوردی . بو تصادف ایسه ممنونیتدن زیاده محجوبیت وبناءً علیه نفرتی موجب اولوردی . چونکه بو ذاتلرك هیچ برینی صنایع وبدایعه مخصوص اولان اقسام داخلنده گورمك میسر اولمازدی . بالعکس سفاهت واذواقه متعلق یرلرده گوریلورلر ایدی . مثلا ماکنه دائره‌سنده هیچ بر فسلی‌یه راست گلمدك . فقط مصر صوقاغنده (کوزل فاطمه) نك کوبك آتمه‌سنی سیر ایتمك ویا اولاح قهوه خانه‌سنده خوانندلك ایدن اوچ درت چنگانه قاریسنك نغماتی استماع ایتمك ایچون فسلی، صاریقلی نه خیلی اشخاص گوریلور وگورولدکجه بالطبع تأسفلر اولنوردی .

یالکز وطنداشلرمزدن بر ذات نظر دقتمزی وبناءً علیه ممنونیتمزی جلب ایلدیکه اوده غلطه‌لی مشهور جامجی احمد افندیدر . بو ذات صنعتی اولان جامجیلغك درجهٔ ترقیاتنی مشاهده ایله ذوقیاب اولمق اوزره همان کلّ یوم سرگینك معمولات زجاجیه‌یه مخصوص اولان صنایع بدیعه‌قسمنه مداوم ایدی . باخصوص احمد افندی ۱۸۶۲ سنه‌سندن بری کشاد ایدیلان لوندره وپارس وویانه وآنورس سرگیلرینك آلتیسنده‌ده اثبات وجود ایلدیگندن، صنعتی اولان جامجیلق وآینه‌جیلك اوزرینه پك بیوك معلومات اکتسابنه موفق اولمش وبو صنعتده استانبولده کندیسیله هیچ بر اوروپالی رقابته گیریشه‌مه‌مشدر .

ایشته اوائلده مدنیت عربك لایق اولدیغی مرتبه‌ده ترقی واعتلاسی ارباب صنایع ومعارفك، او زمانلرجه صنایع ومعارفیله مشهور اولان بلاده سیاحتله وسائط معارف وبدایعی رأی‌العین مشاهده ایدرك تدقیقاته ووطنلرینه عودتلرنده تطبیقاته ساعی اوله‌لرندن ایلری گلمشیدی . بوسعی وسیاحت فکرلری استخلاف ایتدکلری اقوامه، یعنی بزلره انتقال ایده‌مه‌مش اولدیغی ایچوندرکه ـ یالکز رجولیت

ایپکور
(فلسفه‌یانده مسلك مخصوص صاحبی)
قبل المیلاد ۳۴۱ـ۲۷۰

ابو المورخین هرودوت
قبل المیلاد ۴۸۴ـ۴۰۱

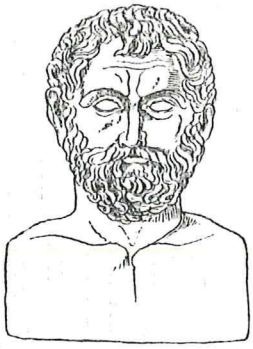

تالدس
قبل المیلاد ۶۴۶

توکیدیدس
(مورخ مشهور یونانی)
قبل المیلاد ۴۷۱ـ۴۰۱

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.588.46